

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANA BİLİM DALI

BURDUR MÜZESİNDEN BİR GRUP DÖRTGEN SUNAK

Gizem UYGUN
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN
Doç. Dr. F. Eray DÖKÜ

BURDUR – 2021

T.C.
MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ETİK BEYANI

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Burdur Müzesinden Bir Grup Dörtgen Sunak ” adlı çalışmanın, proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçte bilimsel etik kurallarına uygun bir şekilde hazırlandığımı ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Gizem UYGUN
30.07.2021

ÖNSÖZ

Burdur Müzesinden Bir Dörtgen Grup Sunak , ölü gömme gelenekleri içerisinde dikkate değer ve antik dünya hakkında önemli bilgiler içeren bir araştırma olması nedeniyle önemlidir. Bu araştırma sürecinde zorlandığım zamanlarda desteğini hep hissettiren, literatür araştırmasında ve takıldığım konularda benden daha çok çalışan ve her zaman ‘*Siz benim öğrencimsiniz ve bunun için buradayım istediğinizi sorabilirisiniz.*’ diyen danışmanım Doç. Dr. F. Eray Dökü’ye en içten teşekkürlerimi sunarım.

Burdur Müzesinde çalışmama izin veren ve yardımlarını esirgemeyen Burdur Müze Müdürü Murat Kaleağasıoğlu ve depodan sorumlu Uzman Evren Şahin’e teşekkür ederim.

Her sorumu rahatlıkla sorabildiğim, bilgilerini aktarmaktan çekinmeyen ve elinden gelen desteği gösteren Mustafa Şimşek’e ve literatür araştırması konusunda en büyük desteği veren Dr. Düzgün Tarkan’a, yazıtların çevirilerinde desteğini esirgemeyen Şenkal Kileci’ye teşekkür ederim.

Fotoğraf çekimi sırasında yardımcı olan, öncelikle müze personeli çalışanlarına ve sevgili arkadaşlarım Şevval Öztürk, Hüseyin Özdemir ve Ayşegül Akagündüz’e ve her konuda desteklerini esirgemeyen Mücella Albayrak’a, Av. Mustafa Öcal’a, Nimet Karaata’ya ve Erkan Mutlu ve Kübra Tiske Mutlu’ya sonsuz teşekkürler.

Bu süreçte maddi ve manevi desteğini esirgemeyen aileme yanımda oldukları için ve bu süreçte ellerinden gelen desteği esirgemedikleri için sonsuz teşekkürler ve sevgiler.

BURDUR MÜZESİNDEN BİR GRUP DÖRTGEN SUNAK ÖZET

Burdur Müzesinde bulunan ve geliş yerleri bilinmeyen sunakların özellikle yazıtlı olanları konusunda çalışmalar olsa da, atölyeleri hakkında yoğun bir araştırma yapılmamıştır. Bu teze konu olan sunakların çoğu satın alma yolu ile Burdur Müzesine getirilmiş olup yalnızca beşinin geliş yeri bilinmektedir. Dolayısıyla çalışma konusu olarak seçilen dörtgen sunakların biçim ve biçem yönünden incelenerek, tasvir alanlarındaki betimlemelerle birlikte yorumlanması bölgedeki sunak yapım ve atölyelerine dair izler sunacaktır.

Bu tez çalışmasında sunaklar, katalog çalışması ile adak sunakları ve mezar sunakları olarak iki ana başlıkta toplanmıştır. Adak sunaklarının üzerinde bulunan atribular, betimlemeler ve bezemeler detaylı bir şekilde incelenerek ikonografileri yapılmış ve sunakların hangi tanrılara adandığı tespit edilmiştir. Ayrıca literatür araştırmaları ile ortaya çıkan benzerleriyle karşılaştırılarak sonuca ulaşılmıştır. Araştırmanın ikinci ayağı olan mezar sunakları ise kendi içinde gruplara ayrılıp incelenmiştir. Sunakların tasvir alanlarındaki figürler, giysileri, duruşları ve bezeyici unsurlar ayrı ayrı ele alınmıştır. Yazıtlı sunakların incelenmesinde; ise önceki araştırmacıların çevirileri tekrar gözden geçirilmiş ve iki sunakta bulunan yeni yazıtlar çevrilmiştir. Son olarak tasvir alanlarındaki figüratif anlatımları esas alınarak gruplandırılmış ve ayrı başlıklar altında karşılaştırmaları yapılmıştır.

Bu çalışma ile amaçlanan: sunakların hangi amaçla yapıldıkları, tasvir alanlarındaki ikonografik betimlemelerin çözümlenmesi, yazıtların çevrilerek bu ikonografiye katkıları yanında, benzer bezeyici unsurlardan atölye belirlenmeye çalışılması olarak özetlenebilir.

Anahtar Kelime: Pisidya, Sunak, Dörtgen Sunak, Adak Sunakları, Mezar Sunakları.

A GROUP OF RECTANGULAR ALSO FROM BURDUR MUSEUM

ABSTRACT

There has been no intensive research on the special inscriptions of the altars in the Burdur Museum, nor their workshops. Most of the altars that are the subject of this thesis are brought to the Burdur Museum by purchasing, and only five of them are known to originate. Therefore, when being studied by drawing and style, the drawing will be interpreted together with the drawings.

In this thesis, altars are grouped under two main headings as catalog work and votive altars and grave altars. The attributes, descriptions and decorations in the votive altars were examined in detail and their iconography was made and it was determined to which gods the altars were dedicated. In addition, it was reached by comparing it with the ones showing similarities with the literature researches. The altars, which are the second pillar of the research, are divided into groups within themselves. The classification of the altars, figures, clothes, suits and decorative elements are discussed separately. In the examination of inscribed altars; On the other hand, the old revision translations were revised and the new inscriptions on the two altars were translated. Finally, the definitions of the right person are mainly grouped in detail.

This can be aimed with: the purpose for which the altars were built, the iconographic description of the drawing, the translation of the inscriptions and their contribution to this iconography, trying to determine from similar elements.

Keywords: Pisidia, Altar, Square Altar, Votive Altars, Burial Altars.

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN METNİ.....	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR DİZİNİ	VIII
HARİTALAR DİZİNİ.....	IX
LEVHALAR DİZİNİ.....	X
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

PİSİDİA BÖLGESİ

1.1.Pisidia Bölgesi Tarihi ve Coğrafyası.....	2
---	---

İKİNCİ BÖLÜM

ANTİK DÖNEMDE SUNAK VE SUNU KAVRAMI

2.1. Sunakların Köken ve İşlevi.....	5
2.2. Sunak Tipleri.....	5
2.3. Sunak Araştırmaları.....	7

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BURDUR MÜZESİNDEN BİR GRUP SUNAK

3.1. Adak Sunakları.....	8
3.1.1. Zeus’a Adanan Sunaklar.....	8
3.1.2. Apollon ve Leto’ya Adanan Sunaklar.....	10
3.1.3. Poseidon’a Adanan Sunak.....	12
3.1.4. Hermes’e Adanan Sunak.....	13
3.1.5. Meter Orea’ya Adanan Sunak.....	14
3.2. Mezar Sunakları.....	15
3.2.1. Kabartmalı Mezar Sunakları.....	15
3.2.1.1. Tasvir Alanlarında Mezar Sahiplerine Ait Betimli	
Sunaklar.....	16
3.2.1.1.1. Ayakta Duran Figürler.....	16
3.2.1.1.2. Büst Olarak İşlenen Figürler.....	17
3.2.3. Yazıtlı Sunaklar.....	19
3.3. Diğer Betimlemeli Sunaklar.....	20
3.4. Sunu Çanaklı Sunaklar.....	20
3.5. Adak ve Mezar Sunaklarında İzlenen Plastik Bezemeler.....	22
3.5.1. Girland.....	23
3.5.2. Çelenk.....	23
3.5.3. Phiale	25
3.5.4. Ezme Taşı ?.....	26

3.5.5. Üzüm.....	26
3.5.6. Kazma / Çapa?.....	27
3.5.7. Palmiye/Hurma Dalı.....	27
3.5.8. Bukranion.....	28
3.5.9. Rozetler.....	29
3.5.10. Ayna.....	29

SONUÇ VE TARİHLEME.....	31
KAYNAKÇA.....	32
KATALOG.....	38
EKLER.....	62
ÖZGEÇMİŞ.....	109

KISALTMALAR DİZİNİ

bk. : Bakınız
cm. : Santimetre
çev. : Çeviren
ed. : Editör
fig. : Figür
gen. : Genişlik
kal. : Kalınlık
kat. : Kat.no.
kat. no. : Katalog numarası
lev. : Levha
m. : Metre
M.Ö. : Milattan önce
M.S. : Milattan sonra
no. : Numara
res. : Resim
vd. : Ve diğerleri
vdd. : Ve diğerlerinin diğerleri.
yük. : Yükseklik

HARİTALAR DİZİNİ

Harita 1: Bölge haritası.

Harita 2: Kat.no.19'un Geliş Yerinin Gösterilmesi.

Harita 3: Kat.no.6, Kat.no.14, Kat.no.23'te Bulunan Sunakların Geliş Yerleri.

Harita 4: Kat.no.8 Ve Kat.no.20'de Bulunan Sunaklarının Geliş Yerleri.

Harita 5: Kat.no.18'de Bulunan Sunağın Geliş Yeri.

LEVHALAR DİZİNİ

Levha I, Tablo 1: Adak Sunaklarında Görülen Atribu ve Yazıtlar.

Levha I, Tablo 2: Tekil Bezemelerin Ait Olduğu Sunakların Gösterilmesi.

Levha II, Tablo 3: Sunaklar Üzerindeki Plastik Bezemelerin Gösterilmesi.

Levha II, Tablo 4: Geliş Yerleri Belli Olan Sunakların Gösterilmesi.

Levha III, Tablo 5: Plastik Bezemelerin Grafik Üzerinde Gösterilmesi.

Levha IV, Res. 1: Zeus’a Adanan Sunak.

Levha IV, Res. 2: Apollon’a Adanan Sunak.

Levha V, Res. 3: Poseidon’a Adanan Yazıtlı Sunak.

Levha V, Res. 4: Hermes’e Adanan Sunak.

Levha VI, Res. 5: Meter Oreia’ya Adanan Sunak.

Levha VII, Res. 6: Ezme Taşı, Kat.no.9. Üzerinde Bulunan Ezme Taşı?.

Levha VII, Res. 7: Stel Üzerinde Ayna Kabartması.

Levha VIII, Res. 8: Sunak Üzerinde Rozet Kabartması.

Levha VIII, Res. 9: Sunak Üzerinde Çelenk Kabartması.

Levha IX, Res. 10: Palmiye/hurma dalı Dalı Bulunan Gladyatör Steli.

Levha IX, Res. 11: Bukraion ve Girland Bulunan Dikdörtgen Sunak.

Levha X, Res. 12a: Kat.no.14.

Levha X, Res. 12b: Kat.no.23.

Levha X, Res. 12c: Kat.no.11.

Levha X, Res. 12d: Kat.no.25.

Levha X, Res. 12e: Kat.no.24.

Levha XI, Res. 13a: Kat.no.4.

Levha XI, Res. 13b: Kat.no.7.

Levha XI, Res. 13c: Kat.no.14.

Levha XI, Res. 13d: Kat.no.19.

Levha XI, Res. 13e: Kat.no.21.

Levha XI, Res. 13f: Kat.no.24.

Levha XII, Res. 14a: Kat.no.1.

Levha XII, Res. 14b: Kat.no.4.

Levha XII, Res. 14c: Kat.no.7.

Levha XII, Res. 14d: Kat.no.14.

Levha XII, Res. 14e: Kat.no.19.

Levha XII, Res. 14f: Kat.no.24.

Levha XIII, Res. 15a: Kat.no.1.

Levha XIII, Res. 15b: Kat.no.3.

Levha XIII, Res. 15c: Kat.no.4.

Levha XIII, Res. 15d: Kat.no.6.

Levha XIII, Res. 15e: Kat.no.7.

Levha XIII, Res. 15f: Kat.no.10.

Levha XIII, Res. 15g: Kat.no.11.

Levha XIII, Res. 15h: Kat.no.12.

Levha XIII, Res. 15i: Kat.no.14.

Levha XIII, Res. 15i: Kat.no.26.

Levha XIV, Res. 16a: Kat.no.9.

Levha XIV, Res. 16b: Kat.no.16.

Levha XIV, Res. 16c: Kat.no.24.

Levha XIV, Res. 17a: Kat.no.2.

Levha XIV, Res. 17b: Kat.no.5.

Levha XIV, Res. 17c: Kat.no.17.

Levha XIV, Res. 17d: Kat.no.20.

Levha XIV, Res. 17e: Kat.no.23.

Levha XIV, Res. 17f: Kat.no.25.

Levha XIV, Res. 18a: Kat.no.18.

Levha XIV, Res. 18b: Kat.no.8.

Levha XIV, Res. 18c: Kat.no.21.

Levha XIV, Res. 19a: Kat.no.15.

Levha XIV, Res. 19b: Kat.no.19.

GİRİŞ

Tarihsel süreç boyunca ölüm, ölümü anlamlandırmak ve sonrası büyük bir bilinmezlik olmuştur. İnsanlar her zaman ölümden korktukları kadar saygıda göstermişler ve gömü gelenekleri yaratmışlardır. Öteki dünya anlayışı, tüm toplumlarda ve tüm tarihsel dönemlerde kendini gösterir. Her toplum ölüm ve gömüye ait gelenekler ve mezar tipleri yaratmış ve nesilden nesile, inançlarına göre şekil değiştirerek de olsa aktarılmıştır. Ölüme karşı olan saygıyla Anadolu coğrafyasında da farklı mezar tipleri ve gömü mimarileri oluşturulmuştur. Mezarlar ve mezara ait objeler sayesinde mezar sahibinin sosyoekonomik durumu, kültürel kimliği yanında günlük yaşamına dair toplumsal veriler ortaya çıkar. Bunun yanı sıra bireylerin yaşları, cinsiyetleri ve meslekleri hakkında da bilgiler verir. Ayrıca birçok bezeme, mezarları sanat eserleri haline dönüştürür. Mezar betimlemelerindeki ikonografi, antik toplumları anlamak için bize yol gösterici olmuştur. Bütün bu anlatımlar mitolojik inanışlardan, günlük yaşamından, sosyal statüsünden dolayı ortaya çıkar ve gelenekselleşir. Antik dönemde, sunaklar ve steller de mezar sahipleri hakkında önemli veriler sunar. İnsanlar ölümü bilir, görür fakat bunun ilerisi hakkında bilgi sahibi değildir. Bunun için de ölüme, ölen kişiye özenli davranırlar ve saygı duyarlar. Bundan dolayı sunaklara işlenen tasvirler, bezemeler ve yazıtlar bir plan ve şablon içerisinde yapılmış; kişiye ait ve antik dönem yaşamına dair sorulara çok önemli cevaplar verir.

BİRİNCİ BÖLÜM

PİSİDİA BÖLGESİ

1.1.Pisidia Bölgesi Tarihi ve Coğrafyası

Pisidia (**Harita-1**) Isparta ve Burdur illerini kapsayan, Antalya'nın ise kuzey kısmını içine alan, Burdur ve Eğirdir göllerini de dahil olmak üzere¹ Göller Bölgesi olarak adlandırılan Pisidia Bölgesi'nin² sınırları hakkında bilgi vermek güçtür³. Bölgenin, kuzey ve kuzeybatıda Phrygia, doğuda Lykaonia, batıda Milyas ve Kabalis, güneyde Pamphylia, güneydoğuda Homanadlar Ülkesi, Kilikia ve Isauria ile sınırları vardır⁴.

Strabona göre Pisidia kentleri⁵; *Selge, Sagalassos, Pednelissos, Adada, Tymbriada, Kremna, Pityassos, Amblada, Anabura, Sinda, Arrassos (Ariassos), Tarbassos, Termessos ve Pisidia Antiokheiası*"dır⁶.

Bölgede genellikle Akdeniz iklimi hakim olmakla beraber derin vadilerin ve kuzeyden güneye akan ırmakların sayesinde iç kesimlere kadar devam eder⁷. Strabon, Pisidialılar'ın zeytin ağaçları olan tepelerde yaşamlarını sürdürdüklerini söylemektedir⁸.

Pisidia Bölgesi Üst Paleolitik Çağ'dan itibaren aralıksız tercih edilen yerleşim merkezlerinden olmuştur⁹. Anadolu'nun Neolitik ve Kalkolitik yerleşimlerini ile Tunç Çağı'nın değişik kültür bölgelerini sınırları içinde bulundurur¹⁰.

¹ Bilge Hürmüzlü, "Pisidia'da 'Gözü Geleneklerinin Işığında Kültürler Arası İlişkiler", *Sosyal Bilimler Dergisi*, Isparta S.15, 2007, s.1.

² Mehmet Özsait, *İlk Çağ Tarihinde Pisidya*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1980, s.27.

³ Stephen Mitchell, *The Hellenization of Pisidia. Mediterranean Archaeology*, Vol , (4), 1991, s. 119.

⁴ Veli Sevin, *Anadolu Tarihi Coğrafyası*, TTK, Ankara, 2016, 182-183.

⁵ Ayça Özcan, Pisidia Bölgesinde Roma İmparatorluğu'nun Yapı Propagandası ve Politikası, (Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi SBE), 2008, s.19; Peter Talloen, *Cult in Pisidia, Religious Practice in Southwestern Asia Minor from Alexander the Great to the Rise of Christianity*, Turnhout, 2015, s.14.

⁶ Strabon XII,6,569.

⁷ Sevin, 2016: s.185.

⁸ Strab. XII. 7, s.572.

⁹ Özsait, 1980: s.61.

¹⁰ Veli Sevin, *Anadolu'nun Tarihi Coğrafyası*, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2007, s.151-153.

Anadolu'nun diğer bölgelerinde olduğu gibi Pisidia Bölgesi'nin de Ege göçlerinden Pers Dönemi'nin ortalarına kadarki evresi, arkeolojik açıdan bilinmemektedir¹¹. Perslerden sonra, Büyük İskender'in Küçük Asya'ya girmesiyle bölge, Makedon egemenliği altına girmiştir¹².

Antik kaynaklarda ilk kez Pisidia ismi M.Ö. 5. yy. sonunda Ksenophon'da geçer¹³. Arriannos¹⁴ ve Livius¹⁵ gibi antik yazarlar Pisidialılar'ı savaşçı kimlikleri ile ön plana çıkarmıştır.

Pisidia'nın Hellenistik Dönemiyle ilgili veriler kısıtlıdır¹⁶. İskender M.Ö 333 yılında Lykia ve Pamphylia'yı aldıktan sonra Pisidia'yı¹⁷, geçerek Prigya'yı almayı hedeflemiştir¹⁸. Pisidialılar buna kolayca teslim olmamıştır. Termessoslular İskender'i durdurmak için Yenice Boğazı'nda savunma hazırlamışlar ancak Büyük İskender'in Termessos'u almasının önüne geçememişlerdir¹⁹. Termessos'tan sonra Sagalassos kentinde de direnişle karşılaşan İskender burayı da kuşatmayı başarmıştır²⁰. Ancak şu ana kadar Sagalassos'un İskender tepesinde gerçekleşmiş olan arkeolojik çalışmalarda savaş izlerine rastlanmamıştır.

Pisidialı Homanadlar'ın M.Ö. 25 de Amyntas'ı öldürmesinden sonra Pisidia, Galatia Bölgesi sınırları içine katılmıştır²¹. Roma İmparatorluk Döneminde(M.Ö. 27-M.S. 395), Augustus'un ilk yaptığı işlerden biri M.Ö. 27-25 yılları arasında eyaletlerin düzenini değiştirmek olmuştur²². Roma'da üç farklı koloni sistemi bulunmaktadır²³.

¹¹ Özsait, 1980: s.105; Talloen, 2015: s.24.

¹² Hürmüzlü, 2007: 3.

¹³ Ksenophon III. 13

¹⁴ Arriannos I. 28.2.

¹⁵ Livius XXXVIII. 15. 9.

¹⁶ Mitchell, 1991: 122.

¹⁷ Pisidia Bölgesi'ndeki Hellenleşme süreci için ayrıca bk. Mitchell, 1991: s.119-145; Hartwin Brandt, "Gesellschaft und Wirtschaft Pamphyliens und Pisidiens im Altertum", AMS 7, Bonn, Habelt, 1992, s. 39-39; Özsait, 1980

¹⁸ Arriannos I. 29.1.

¹⁹ Oğuz Tekin, *Eski Anadolu Ve Trakya Ege Göçlerinden Roma İmparatorluğu'nun İkiye Ayrılmasına Kadar (M.Ö. 12. – M.S. 4. Yüzyıllar Arası)* İletişim Yayınları, İstanbul, 2007, s.113-125.

²⁰ Arriannos I. 27.28.29.

²¹ Mehmet Özsait, *Hellenistik ve Roma Devrinde Pisidya Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1985, s.84-85; Sevin 2016: s.183.

²² Bülent İplikçioğlu, *Helen ve Roma Tarihinin Anahtarları*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2007, s.93.

²³ Mehmet Özsait, "Kucuk Asya'da Roma Kolonileri", bk.: N. Başgelen v.d. (ed.), Zafer Taşlıkloğlu Armağanı Anadolu ve Trakya Çalışmaları vol. I, 1999, s.123-132.

Augustus bu üç tipten biri olan askeri koloni sistemini getirmiştir. Bu sistem; emekli olan askerleri yerleştirip ihtiyaçlarını sağlamak şeklindedir²⁴. Pisidia Bölgesi koloni kentlerinin²⁵ en önemlisi ve başkenti ise Pisidia Anthiokheiası'dır²⁶.

Hadrianus ve Antonius Pius Dönemi (M.S. 138-161) Anadolu'nun tamamında olduğu gibi Pisidia için de refah, barış ve imar uygulamalarının sıkı bir şekilde görüldüğü dönemdir. M.S. 180'de sona eren *Pax Romana* ve M.S. 3. yy. ortalarında yaşanan Goth ve Sasani istilaları, depremler ve veba salgınlarını bunun yanında eşkıyalık faaliyetlerinin artması imparatorluğu zor duruma sokmuştur²⁷.

Hristiyanlığın yayılması ile birlikte hristiyanlığa doğru kaymıştır. Antiokheia, Sagalassos, Selge, Kremna, Adada ve diğer bazı kentlerin Piskoposluk merkezi haline getirildiği kaynaklardan bilinmektedir²⁸.

²⁴ Özşait, 1999: 124.

²⁵ Barbara Levick, *Dedications to Men Askaenos*, AnatSt 20, 1970, s.6 ; Özşait 1999, 127-128.

²⁶ Diğer tüm koloni kentleri için bkz. Tekin, 2007: s.178.

²⁷ Özcan, 2008: 44.

²⁸ Hans Rott, *Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien*, Dieterichsche Verlagsbuchhandlung, Leipzig, 1908, s.14-18; William Mitchell Ramsay, *Anadolu Tarihi Coğrafyası*, (çev. Pektaş, M.), Millî Eğitim Basımevi, İstanbul, 1960, s.50; Mustafa Büyükkolancı, *Pisidia Bölgesi Tapınak Mimarisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, 1996, s.23.

İKİNCİ BÖLÜM

ANTİK DÖNEMDE SUNAK VE SUNU KAVRAMI

2.1. Sunakların Köken ve İşlevi

TDK' ya göre sunağın tanımı; *'Tapınaklarda, üzerinde kurban kesilen, günlük yakılan, dini tören yapılan taş masa'* olarak tanımlanmaktadır²⁹. Sunaklar genel olarak dinsel törenlerin yapıldığı ya da kurbanların sunulduğu, belirlenmiş alanlarda kullanılan yapı ya da yerlerdir, en basit formda sunak, küçük bir yükselti şeklinde, kare ya da yuvarlak bir yapıda taştan ya da tahtadan inşa edilmiş şekilde önümüze çıkar³⁰.

Sunak kelimesi Yunanca'da "*βωμος, εστια ve εσχαρα*" kelimelerine karşılık gelen³¹. Anlam olarak; kurban kesme ve yakma törenlerinde kullanılan, aynı zamanda hediyelerin konulup, sunuların gerçekleştirildiği yapılardır³².

Antik dönemde sunakların kullanım alanları sadece mezarlar ve nekropolisler değil; kamu yapıları olan tapınaklar, tiyatro orkestraları, bouleuterionlar, agoralar ve evlerdir. Nekropolislerde, üzerinde adak kurban edilen, yakılan ve sunu yapılan sunaklar genellikle taştan yapılan, silindirik ya da dikdörtgen formlarda karşımıza çıkmaktadır³³.

²⁹ TDK, "*Sunak kelimesinin tanımı*", <https://sozluk.gov.tr/>.

³⁰ www.perseus.tufts.edu adresinden sunak sözcüğü tanımı

³¹ Dimitra Aktseli, *Alta re in Der Archaischen Und Klassischen Kunst: Untersuchungen Zu Typologie Und Ikonographie*, Internationale Archäologie Band 28, Leidorf, 1996, s.5; Cengiz Çetin, *Sütunlu-Avlulu Altarlarda Altyapı*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 47/2, 2007, s.27.

³² Çetin, 2007: 27.

³³ Tamay Tekcan, *Arkeoloji Sözlüğü*, Alfa Yayıncılık, 2007, s.11.

2.2. Sunak Tipleri

Farklı tiplerde olan sunakların değişmeyen iki tipi, sabit ve taşınabilir olanlarıdır³⁴. Buna bağlı olarak da farklı alt tipler oluşturmak mümkündür. İlk olarak karşımıza çıkan sabit sunaklar toplu halde ritüellerin gerçekleştirildiği kutsal mekanlar ya da tapınak alanlarında yer alır. İkincisi ise taşınabilir olanlardır. Bu sunakların yapımı basit ve bireysel olarak kullanımının mümkün olmasından dolayı çok fazla örneği bulunmaktadır³⁵. Taşınabilir sunakların kullanım amaçları aynı olsa da kullanım yerleri ve tipleri farklılık göstermektedir. Bunlar dikdörtgen ve silindirik formu olanlardır.

Antik Yunan'da taşınabilir sunakların başlangıcı Geometrik döneme kadar gitmekte, Anadolu'nun bazı bölgelerinde ve Rhodos'ta ise Klasik dönemden itibaren kullanılmaya başlandığı görülmüştür³⁶.

Taşınabilir sunaklar farklı tiplerle karşımıza çıkarken; adak sunağı, anı sunağı veya mezar sunağı olarak farklı amaçlar için kullanılırlar. Sunakların, kime ve hangi amaçla yapıldığını gösteren en önemli bilgi üzerlerinde bulunan yazıtlar ve tasvir alanlarında yer alan kabartma betimlemeleridir³⁷.

Yapılan çalışmalara göre araştırmacılar, taşınabilir sunakları form biçimlerine göre dikdörtgen ve silindirik olmak üzere iki başlık altında toplamışlardır. Bu iki tipte ortak unsur süslemeleridir³⁸, süsleme unsuru olarak genelde girland, bukranon, rozet, manşet ve büst kabartmaları bulunmaktadır. Bunlar bölgelere göre farklılık göstermekte ve kendilerine ait oluşturdukları kültürle, ortaya çıkan sanat anlayışıyla, karşımıza çıkar. Kullanılan malzeme ile sunakların tasvir alanlarında izlenen kabartmalar benzerlik

³⁴ Savaş Altun, "Kayseri Arkeoloji Müzesi'nde Sergilenen İki Silindir Sunak", *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, S.14/2, 2019, s.817.

³⁵ Constantine G.Yavis, *Greek Altars, Origins and Typology, including the Minoan-Mycenaean offertory*, St. Louis University Press, St. Louis, 1949, s.141; Peter M. Fraser, *Rhodian Funerary Monuments*, Oxford: Clarendon Press, Londra, 1977, s.29.

³⁶ Yavis, 1949: 141, Fraser, 1977: 29.

³⁷ Mustafa H. Sayar, "Doğu Dağlık Kilikia'da Epigrafi ve Tarihi-Coğrafya Araştırmaları 1990", *Araştırma Sonuçları Toplantısı*, 9, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1992, s.207.

³⁸ Yavis, 1949: 141-167.

göstermemektedir. Bu sebepten farklı dönemlerde değişik süsleme unsurlarını görmek mümkündür³⁹.

Minos ve Myken uygarlığından miras kalan üçayak tipinde ki sunaklarda bulunmaktadır⁴⁰. Bir diğer tip ise mezar-sunak biçimde olan, mezar hediyelerinin mezarının başına konulması için yapılmıştır; bu da yöneticilerin yüceltilmesi için ortaya çıkmış bir tiptir⁴¹.

2.3. Sunak Araştırmacıları

İlk olarak C.G. Yavis 1949 yılında “Greek Altars” adlı kitapla sunakların kökenleri ve tipolojileri değerlendirmiş fakat ağırlıklı olarak sabit sunakları ele almıştır.

Yavis’in ardından ise F.M. Fraser 1977 yılında Rodos mezar anıtları ile beraber Rodos yuvarlak sunaklarını anlatmıştır⁴². Bu çalışmada tipolojik, bölgesel ve kronojik olarak ele alıp inceleme yapmıştır.

Tezin konusu olan taşınabilir sunakların araştırmasını ise detaylı olarak D. Berges 1986 yılında yazdığı “Hellenistische Rundaltare Kleinasien” kitabında ele almıştır. Tip ve bölgesel özelliklerine yuvarlak sunakları Kos, Rodos ve yılanlı altar olarak üç tipe ayıran Berges, bu gruba girmeyenleri ise farklı tipler olarak başka bir alt başlıkta toplamıştır⁴³.

Fahri Işık’ın 1975 yılında Anadolu Girlandlı Lahitleri başlığı altında Doçentlik tez çalışması bulunmaktadır.⁴⁴ Bu tezde girland tiplerini iki ana başlık halinde toplamaktadır. Işık, bu çalışması ile taşınabilir olan sunakların girland bezemelerinin değerlendirmesini yapmıştır.

³⁹ Yavis, 1949: 141–167.

⁴⁰ Yavis, 1949: 3.

⁴¹ Guntram Koch, *Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 2001, s.126.

⁴² Fraser, 1977: 25.

⁴³ Dietrich Berges, *Hellenistische Rundaltare Kleinasien*, Wasmuth Buchhandlung und Antiquariat KG, Berlin, 1986, s.

⁴⁴ Fahri Işık, *Anadolu Girlandlı Lahitleri*, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Erzurum, 1975, s.9.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BURDUR MÜZESİNDEN BİR GRUP SUNAK

3.1. Adak Sunakları

Anadolu'da silindirik ve dikdörtgen formlu sunaklar yaygın olarak adak sunağı olarak kullanım görmüştür⁴⁵. Yavis, söz konusu sunakları tütsü ve parfüm yakmak için, tapınaklarda ve adak nesneleri olarak kullanılmalarının yanı sıra aynı zamanda mezarlıklarda ve özellikle evlerde odalarda duvarlara nişler içine yerleştirilmiş kullanımları olduğundan söz eder⁴⁶.

3.1.1. Zeus'a Adanan Sunaklar

Hellen mitolojisinde, Zeus üçüncü tarlar kuşağı olan Olimposlu tanrıların en güçlüsü olduğu, tahta oturması, asası ve elinde tuttuğu tanrıça Nike ile gösterilirken, göksel bir tanrı olduğu şimşek demeti, kartal gibi belirteçleriyle vurgulanmaktadır⁴⁷. Anadolu'da da bu dönemlerde farklı bölgelerde, farklı epithetlerle birçok tapınım izlenir. A. Bernard Cook'un çalışmalarında Zeus farklı coğrafyalardaki epithetleri yanında tasvir sanatındaki betimlemelerini inceleyerek değerlendirmiştir⁴⁸. Zeus'un en önemli belirteci Titanomakhia savaşında Kyklop tarafından Zeus'a verilen şimşek demetidir⁴⁹. Bunun dışında çift başlı kartal, çift ağızlı balta (*labrys*), mızrak ve kılıç Zeus'un diğer atributlarıdır⁵⁰. Anadolu coğrafyasında Zeus farklı bölgelerde yerel epithetlerle yine yerel tanrıların kimlikleriyle birleştirildiği izlenilir⁵¹. Zeus'un bir diğer atribüsü ise kartaldır⁵².

⁴⁵ J.J.Coulton, "Pedestals as "altars" in Roman Asia Minor" *AnSt.*, Vol. 55, 2005, s.130.

⁴⁶ Yavis, 1949: 171,172.

⁴⁷ Arthur B. Cook, *Zeus. A Study in Ancient Religion*, Vol II, Cambridge University, Newyork, 1925, s.10-vd.

⁴⁸ Cook,1925:vdd.

⁴⁹ Azra Erhat, *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul, 2008, s.225.

⁵⁰ Yves Bonnefoy, *Antik Dünya'da ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü I.*, Dost Kitapevi Yayınları, Ankara, 2000, s.1186.; Erhat, 2008:225; Pierre Grimal, *Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul, 2012, s.804-806.

⁵¹ Nuran Şahin, *Zeus'un Anadolu Kültleri*, Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, İstanbul, 2001, s.1.

⁵² Gerhart Rodenwalt, "Zeus Bronton". *Jahrb. d. kais. deutsch. arch. Inst.* 34, 1919, s.79.

Tezin konusu olan Burdur Müzesi sunakları üzerinde ilk çalışma G.H.R Horsley'in *The Greek And Latin Inscriptions In The Burdur Archaeological Museum* kitabında yayınlanmıştır⁵³. Müzede yer alan yazıtlı taş eserler üzerinde yaptığı bu çalışmasında, tez konusu olan ve üzerinde yazıt bulunan Kat. no 25'teki adak sunağını da ele almıştır. Horsley bu sunak üzerindeki yazıta dayanarak sunağın Zeus'a adandığını bildirir⁵⁴. Burdur Müzesinde yer alan ve bu çalışma kapsamında ele alınan Zeus'a adanan Kat.no.20, 22, 25 ve 26 no'lu sunaklar ise ilk kez bu çalışmada değerlendirilecektir.

Kat.no.20'de bulunan sunağın D yüzünde çift ağızlı balta bulunur. Kat.no. 22'de bulunan sunağın A yüzünde kartal kabartması izlenmektedir. Kartal kanatlarını tamamen açmış, ayakta ve vücudu gergin şekilde sağa doğru bakar biçimde betimlenmiştir. Yukarıdaki örneklerde de bahsettiğimiz gibi kartal Zeus'un atribularındandır⁵⁵. Sunağın B yüzünde ise bir büst kabartması betimlenmiştir, akroterin altında ise girland taşıyıcısı olarak koç başları kullanılmıştır. C yüzünde ise aslan başı kabartması betimlenmiştir. D yüzü kaba işçilik ile düz bırakılmış ve üzerinden bir sunu akıtma deliği açılmıştır. Kat.no.25'te yüksek kabartma şeklinde işlenmiştir. A yüzünde kabarık saçlı erkek figürü iki eli arasında bir obje tutmaktadır. Yukarıda sol köşede koç başı ve sağda keçi başı; birbirine sarmaşık sapı ile bağlıdır. Üzerinde yazıt bulunur yazıtı Horsley "*Molesis torunu, Arteimas oğlu Trokondas, rahip olduktan sonra Zeus'a adağını (yerine getirdi).*"⁵⁶ şeklinde çevrilmiştir. Bu da bize sunağın Zeus'a adandığını gösterir. Kat.no.26'da bulunan sunağın A yüzünde ise şimşek demeti kabartması betimlenmiştir. Şimşek demeti Zeus'un atribularından olduğu için bu sunakta Zeus'a adanmış olduğunu anlatır.

Antalya müzesine getirilmiş olan ve Nuray Gökarp Özdiil tarafından makalesi yayınlanan dikdörtgen yazıtlı bir sunak bulunmaktadır⁵⁷(**Lev.IV-Res.1**). Sunağın ön yüzünde bir erkek büstü kabartması vardır⁵⁸. Stelin sağ yan yüzünde şimşek demeti,

⁵³ G.H.R. Horsley, *The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum*, The British Institute At Ankara Monograph 34, 2007.

⁵⁴ Horsley, 2007: 34.

⁵⁵ Rodenwalt ,1919: 79.

⁵⁶ Horsley, 2007:189,no.108.

⁵⁷ Nuray G. Özdiil, "Antalya Müzesi'nden Zeus Khalazios İçin Yeni Bir Adak Yazıtı", *Cedrus VIII*, 2020, s.489.

⁵⁸ Nuray Gökarp, 2020: 489.

diğer yan yüzünde ise aşınmış üzüm salkımı izlenmektedir⁵⁹. Ön yüzün altında ise yazıt bulunur ve şöyle yazmaktadır; “*Dēmētrios oğlu Zōilos oğlu Sillyeus oğlu yaşam boyu rahip olan Dēmētrios, Zeus Khalazios için masraflarını kendisi karşılamak suretiyle (bu adağı) dikti*”⁶⁰. Bu çalışmada yer alan Kat.no.25 ve 26. sunaklarla benzerlik gösterir. Kat.no.25’te sunağın altında yazıt bulunur, Kat.no.26’da ise şimşek demeti bulunur. A yüzünde kabartma bulunan cephe yüzü düzleştirilmiş sonrasında alçak kabartma olarak stilize edilmiş. Bergama’da bulunmuş Hellenistik döneme tarihlenen kare tabanlı dikdörtgen bir sunak üzerinde yıldırım demeti taşıyan bir kartal betimlenmiştir⁶¹. Kartal ise Kat.no. 22’ de bulunan sunağa örnek olarak gösterilir. Antalya’da M.S. 2. yüzyıla tarihlenen bir adak stelinin üzerinde Zeus’un yıldırım demeti işlenmiştir⁶².

3.1.2. Apollon ve Leto’ya Adanan Sunak

Helen mitolojisine göre Apollon, Zeus ve Leto’nun oğlu⁶³ ve Artemis’in ikizidir⁶⁴. Ancak Apollon’un Anadolu’da “Lykigenes” Likya soylu epitetiyle Likya’da Patara’da doğduğu da düşünülür⁶⁵. Apollon gelecekte haber vermesinin sembolü üç ayaklı kazanı, kardeşi Artemisle paylaştıkları ok, yay, lir ve sadak yanında defne ağacı ve defne yapraklarından tacı en önemli atribularıdır⁶⁶. Apollon antik kaynaklarda okçu tanrı olarak karşımıza çıkar⁶⁷. Apollon’un sanatla olan bağı ise esin perileri olan dokuz musalardır⁶⁸. Apollon telli çalgı olan Kithara’nın bulucusudur⁶⁹. Mitolojiye göre horoz Apollon’un doğumunu müjdeleyen hayvandır ve bu sebepten Leto’nun sevdiği bir hayvan olmuştur⁷⁰.

⁵⁹ Nuray Gökalp, 2020: 490.

⁶⁰ Nuray Gökalp, 2020: 490.

⁶¹ Mükerrrem Üsman Anabolı, “ Batı Anadolu’da Bulunan Hellenistik Çağ Roma İmparatorluk Çağı Girland (Askı) lı Sunakları” *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi III*, 1984, s.2. ; Yavis,1949: 159.

⁶² Recai Tekoğlu , “Some Greek Inscriptions from Antalya” *Adalya VII*, 2004, 218.

⁶³ Homeros, *İlyada*, çev. Azra Erhat-A. Kadir, Can Yayınları, 8. Bs, 1996, i, 9,s.71; Hesiodos, *Eseri ve Kaynakları*, Theogonia, çev. Sabahattin Eyüboğlu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1963, s.136.

⁶⁴ Homeros,a.g.e, xx, 68, s.448.

⁶⁵ Azra Erhat, *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1996, s.47.

⁶⁶ Erhat, 1996: 47.

⁶⁷ Homeros,a.g.e, i, 14, s.71.

⁶⁸ Erhat, 1996: 47.

⁶⁹ K. Ziegler, *Kitharodia*, Kleine Pauly 3, Alfred Druckenmüller Verlag, 1969, s.223.

⁷⁰ Carl Kerényi, *The Gods of the Greeks*, Thomas and Hodson Ltd., 1961, s.133.

G.H.R Horsley'in The Greek And Latin Inscriptions In The Burdur Archaeological Museum kitabında Apollon ve Leto sunaklarının ikisi de yayınlanmıştır⁷¹.

Kat.no.6' da bulunan sunağın A yüzünde, madalyonlu kolye takan, oturan kadın betimlenmiştir. Omuzlarına kadar uzanan kıvrımlı duvağı ve altında saçları görülür. Sol elinde, uzun bir asa ve asanın üzerinde topuzu bulunur. Sağ kolu kırıktır ancak havyan pençesini vardır. Bu pençelerin Leto'nun sevdiği hayvanı olan Apollon'un doğumunun habercisi⁷² horoz olacağı ve bu kabartmanın da Leto'ya ait olduğu söylenebilir. Kabartmanın üstünde ve altında metin bulunmaktadır. Horsley'e göre '*Meleagros oğlu Troilos'un oğulları ...les ve Hermes, buyruk uyarınca Leto ve Apollon'a bu adağı diktiler.*'⁷³ yazmaktadır. Buradan sunağın Apollon, Leto ve Artemis'e adandığını anlamaktayız. B ve D yüzlerindeki, kabartmaların üzerinde de hemen hemen aynı erkek büstü betimlenmiştir, kıyafetleri iki şeritten sarkan yuvarlak bir toka ile ortasına tutturulmuş omuzlarının üzerinden çelenk ile kabartma olarak bulunmaktadır. C yüzünde de ayakta duran kadın kabartması bulunmaktadır fakat ön taraftaki figürden farklı olarak elinde asası bulunmaz. Bu kabartma ise Artemise ait olduğu düşünülmektedir.

Kat.no.1'de bulunan sunağın alt kısmı kırıktır ve ayakta duramamaktadır. A yüzünde üç satır yazıt bulunmakta ve Horsley'e göre yazıtta '*Konon'un oğulları ...as(?) ve N..., Apollon'a (bunu diktiler)*'⁷⁴ yazmaktadır. Altında ise yüz kısmı kırık, giyimli bir büst tasviri yer alır. B yüzünde ise lir kabartması izlenir. Lir Apollon'un atribularındandır⁷⁵. C yüzünde defne yapraklı kalın çelenk altında ise dalgalı, ince kuşaklarla sarılmış olduğu izlenir. Çelengin sağ alt kuşakları kırık durumdadır.

Horsley'in kitabında Apollon'a adanan birçok sunak örneği bulunur. Bunlardan biri de Burdur Müzesinde bulunan sayfa 17'deki envanter numarası bilinmeyen

⁷¹ Horsley, 2007:72,12 .

⁷² Kerenyi, 1961: 133.

⁷³ Horsley,2007:72 no.104.

⁷⁴ Horsley, 2007: 12, no.5.

⁷⁵ Erhat, 1996: 47.

sunaktır. Ön yüzünde yazıt bulunur. Horsley'e göre "Apollo'ya..".⁷⁶ yazmaktadır (Lev.IV – Resim 2).

3.1.3. Poseidon'a Adanan Sunak

Poseidon Olympos tanrıları arasında denizi simgeleyen ve denizlerin hakimi olan tanrıdır⁷⁷. Poseidon, Hesiodos'un Theogonia'sında Kronos'la Rhela'nın oğlu olarak anılmaktadır⁷⁸. Poseidon elinde üçlü yabası ile tasvir edilmiştir⁷⁹. Yunan pantheionunda Olymposlu tanrılar genelde at üzerinde değil, savaşta ve barışta arabaya binmiş olarak tasvir edilmiştir⁸⁰. Geç Roma'da ise atlı tanrı motifi önem kazanmıştır ve bulunduğu taşra sanatı onu bir binici görünümünde biçimlendirebilmiştir⁸¹. Homeros'un destanlarından beri, Yunan pantheonunda en güçlü tanrılarından biri olarak karşımıza çıkan, "toprağı sarsan" denizlerin tanrısı Poseidon'da⁸², kutsal hayvanlarından birinin at olmasına rağmen, az sayıda atlı tipte betimlenmiştir⁸³.

G.H.R Horsley'in The Greek And Latin Inscriptions In The Burdur Archaeological Museum kitabında bu sunağı yayınlamıştır⁸⁴.

Kat.no.8'de bulunan sunağın A yüzünde üzerindeki alanda dikey şeritli kısa tunik giyen atlı binici yer almaktadır, sağ eli dışa doğru çevrilmiştir ve bir üçlü yaba tutmaktadır, sol eli ile ise atın eyerini tutmaktadır. Atın başlığı, eyeri ve kayışları nettir. Kabartmanın altında yazıt bulunur. Yazıtta *Menelaos oğlu Menis, Poseidon'a adağını(yerini getirdi)*⁸⁵ yazmaktadır. Bununla birlikte sunağın Poseidon'a adandığını anlaşılır.

⁷⁶ Horsley, 2007: 21, no.17.

⁷⁷ Erhat, 2006: 251.

⁷⁸ Erhat, 2006: 251.

⁷⁹ Erhat, 2006: 252.

⁸⁰ Wiesner, "Fahren und Reiten", ArchHom 1/F, 1968, 110-114.

⁸¹ Delemen 1993, 42; Delemen 1999, 56. Delemen, İ. Anadolu'da Atlı Tanrılar (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 1993. ; Delemen, İ., "Anatolien Rider – Gods", Asia Minor Studien, Band 35, Bonn, 1999.

⁸² Ernst Wüst, *Poseidon*, RE 22/1, 1953, 446-557.

⁸³ Otto Keller, *Die Antike Tierwelt*, 1. Saugetiere, Leipzig, 1909, 246-249.

⁸⁴ Horsley, 2007: 89, no.121.

⁸⁵ Horsley, 2007: 89, no.121.

Konya Arkeoloji Müzesindeki sunakta bu sunağa benzer bir sunak bulunmaktadır. Bir at betimlenmiştir ve sunak üzerinde *Poseidon* yazmaktadır⁸⁶ (Lev.V - Res.3).

3.1.4. Hermes'e Adanan Sunak

Hermes, Grek pantheonunda on iki Olymposlular arasında olmasına rağmen onlardan farklı olarak tanrıların habercisidir⁸⁷. Hermes tanrıların habercisi, gezginlerin, yolcuların ve tüccarların koruyucusudur⁸⁸. Çoban tanrı olarak da bilinen Hermes'in, psykhopompos özelliği vardır ve ruhları Hades'e taşıma görevi Hermes'e aittir⁸⁹. Hermes'in atribularından bir tanesi kerykeiondur⁹⁰. Hermes'in diğer atribüsü seyyahların ve avcılarının giydiği şapka olan *petasos'tur*⁹¹.

Kat.no. 20' de bulunan sunak ilk kez bu tezde bahsedilmiştir. A yüzünde ve C yüzünde büst kabartması bulunan sunağın, B yüzünde kerykeion D yüzünde ise çift ağızlı balta bulunur. Bu sunak üzerinde yazıt yoktur. Çift ağızlı balta kabartması bize Zeus'u işaret eder. Bunun sebebi Zeus başlığı altında bahsedildiği gibi çift ağızlı balta Zeus'un atribularından bir tanesidir⁹². Sunağın A ve C yüzlerinde iki giysili büst kabartması vardır. Bu kabartmaların yanında herhangi bir atribu görülmezken A yüzündeki sakallı ve yaşlı figürü temsil eder, C yüzündeki ise sakalsız olarak işlenmiştir. Dolayısı ile A yüzünde sakallı büstün Zeus olduğu, C yüzünde bulunan sakalsız giysili büstün ise genç bir figürü temsil etmesinden dolayı Hermes olduğunu söylenebilir. B yüzünde bulunan kerykeion kabartması ise bize Hermes'e de adandığını anlatır.

⁸⁶ Bradley H. McLean, *Greek and Latin Inscriptions in the Konya Archaeological Museum*, Ankara, 2002, British Institute at Ankara, Fig.60, Cat:41.

⁸⁷ Bonnefoy, 2000: 401; Erhat, 2008: 133; Grimal, 2012: 275.

⁸⁸ Bonnefoy, 2000: 401, 402; Erhat, 2008: 133, 134.

⁸⁹ Erhat, 2008: 134.

⁹⁰ Louis Robert, "Un dieu Anatolien: Kakasbos", *Hellenica III*, 1946, s.71.

⁹¹ Bonnefoy, 2000: 402; Erhat, 2008: 134; Grimal, 2012: 276-277.

⁹² Bonnefoy, 2000: 1186; Erhat, 2008: 225; Grimal, 2012: 804-806.

Pisidia Bölgesi'nde sikkeler üzerinde Hermes tasvirleri yoğun olarak bulunur⁹³. Bu nedenle Hermes'in bu bölgede önemli bir tanrı olduğunu anlaşılr. Bu sunağa örnek olarak 2018 Sagalassos Yüzey Araştırmasında karşımıza çıkan Roma İmparatorluk dönemine ait, üzerinde Hermes kabartması bulunan sunak gösterilebilir⁹⁴ (Lev.V – Res. 4).

3.1.4. Meter Orea'ya Adanan Sunak

Anadolu'ya göç eden Frigyalılar, yerleştikleri Anadolu'da Neolitik dönemden beri var olan Ana Tanrıçayı baş tanrıça kabul etmişler ve Kybele ismi ile tapınmaya devam etmişlerdir⁹⁵. Tanrıça, Hititler Dönemi'den başlayarak Kubaba, Kuvava, Qubala, Kybele, Meter, Meter Megale, Meter Theon, Meter Oreia, Magna Mater, Agdistis isimleri ile tapınmışlardır⁹⁶. Ana Tanrıça'nın dağlarda ve mağaralarda yaşadığına inanmaları ile beraber birçok mağara ve dağ, tanrıçanın tapınım alanı olarak kullanılmıştır⁹⁷. Frigyalı tanrıça Matar Kubileya, yani Dağların Anası olmuştur⁹⁸.

Çalışma konusu olan Kat.no. 12'de Meter Oriea'ya adanan sunağı ilk olarak, Horsley yayınlamıştır⁹⁹. Bununla birlikte E. A. Şahin stelde izlenen yazıtı Akron 10 Eskiçağ Yazıları 8'de yayımlar¹⁰⁰.

Sunağın A yüzünde başı örtüyle kapalı, uzun ve geniş *khiton* giyimli bir kadın figürü bulunmaktadır. Belinde bir kuşak bulunan, oturur şekilde ve her iki yanında dişi aslan ile betimlenmiştir. Sağ elinde bir phiale, sol elinde ise uzun bir asa vardır. Yazıt alt kısımda gövdede bulunur. Yazıt Horsley tarafından “*Mananis torunu, Trogodas oğlu*

⁹³ Nurgül Demirtaş, “Pisidia Bölgesi Şehir Sikkeleri Üzerindeki Hermes Tasvirleri”, *Türk Arkeoloji Dergisi*, S.57, 2015, s.43.

⁹⁴ Rinse Willet – Jeroen Poblome, “Archaeological Surveying in the Western Part of the Ağlasun Valley and within Ağlasun”, *Anmed*, S.17, 2019, s.260.

⁹⁵ Roller, 1988: 47.

⁹⁶ Friedrich Schwenn, *Kybele*, RE 11/2, 1922, 2250-2298.

⁹⁷ Schwenn, 1922: 2259.

⁹⁸ Caroline H. E. Haspels, *The Highlands of Phrygia*, Princeton University Press, New Jersey, 1971, s.182-184.; Friederike Naumann, *Die Ikonographie Der Kybele In Der Phrygischen Und Der Griechischen Kunst*, Istanbul Mitteilungen, Beiheft, 28, 1983, s.293.; Fahri Işık, *Doğa Ana Kubaba*, Suna-İnan Kırac Akd.Med.Araş.Enstitüsü, İstanbul, 1999, s.1-vd.

⁹⁹ Horsley, 2007: 85, no.115.

¹⁰⁰ N. Eda Akyürek Şahin vd., “Akdeniz Üniversitesi Akdeniz Dillerini Ve Kültürlerini Araştırma Merkezi Dizisi 10”, Ahmet Vedat Çelgin ve N. Eda Akyürek Şahin, *Küçük Asya'da Dağ Ve Mağara Tanrıları*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 2016, S.8, s.178.

Termilas, Meter Orea'ya bir rüya buyruğuna uygun olarak."¹⁰¹ olarak çevrilmiştir. Sunağın diğer yüzleri ise kaba işçilik ile düz bırakılmıştır.

Meter Oreia'nın günümüze ulaşan kabartma ve tasvirleri bakıldığında tanrıçanın belli bir ikonografisi bulunmaz¹⁰². Bazı adak stellerin de Ana Tanrıça Meter (Kybele) betimlerine benzer şekilde tasvir edildiği görülür¹⁰³. Meter Oreia'yı üzerinde bulunan yazıtla da birlikte net olarak tanımlayabiliriz. Bu sunak üzerinde bulunan kabartmanın benzeri Lydia'nın Katakekaumene¹⁰⁴ bölgesinden çıkan bir mezar stelinde tanrıça, bir niş içerisinde iki aslan arasında oturur şekilde betimlenmiştir¹⁰⁵. Aynı betimleme bu sunak üzerinde de bulunur¹⁰⁶ (**Lev. VI – Res. 5**).

3.2. Mezar Sunakları

Sunak formları sembolik şekilde mezar stelleri olarak da kullanılmıştır¹⁰⁷. M.Ö.4. ve M.Ö.3. yüzyıllarda nekropollerde yoğun olarak kullanılan mezar stellerine bir diğer seçenek olarak ortaya çıkmıştır¹⁰⁸. Dolayısıyla sunaklar; salt sunular için değil aynı zamanda mezar stellerinde görülen, mezarın kime ait olduğunu, sosyal statüsünü, kültürel kimliğini ve günlük yaşamına dair çok geniş bir perspektifte bilgiler verir. Çalışmanın konusu olan ve Burdur Müzesinden seçilen sunaklar arasındaki mezar sunakları da yukarıda bahsedilen bilgiler içermekle birlikte; tasvir alanlarındaki bezemelerden yola çıkarak yapım aşamaları ve atölyelerine kadar önemli sonuçlar içermektedir.

3.2.1. Kabartmalı Mezar Sunakları

Pisidya bölgesinden Burdur Müzesine getirilen ve bu tezin konusu olan sunaklar üzerindeki bezemeler ve yazıtlar sunağın sahipleri hakkında önemli bilgiler içermektedir. Aynı zaman sunak üzerindeki tasvir alanlarındaki bezeme ve figürler ölen kişinin cinsiyetini, sosyal statüsünü ya da mesleğinin belirlenmesi açısından önemli

¹⁰¹ Horsley, 2007: 85, no.115.

¹⁰² Şahin, 2016: 147.

¹⁰³ Şahin, 2016: 147.

¹⁰⁴ Katakekaumene (Yanık ulke) = Manisa ilinin Kula ilçesi ve çevresi.

¹⁰⁵ Şahin, 2016: 147.

¹⁰⁶ Naumann, 1983: lev.36,1.

¹⁰⁷ Coulton, 2005:129.

¹⁰⁸ Fraser, 1977: 19.

verilerdir. Bu bezemelerdeki şablon benzerlikler ise bize olasılıkla atölyeleri de işaret edebilecek ayrıntıdadır. Sunaklar üzerinde bulunan bezemeler ayrı başlıklar halinde bütünden kopmadan detaylı olarak aşağıda anlatılmıştır. Bu bölümde amaç; sunakların tasvir alanlarında hangi bezemelerin kullanıldığı, ikonografik anlamları ve hangilerinin atölyeye ait olduğunu belirlemektir.

3.2.1.1. Tasvir Alanlarında Mezar Sahiplerine Ait Betimli Sunaklar

Sunakların tasvir alanlarında mezar sahiplerinin kabartmalarının bulunması bize ölen kişi hakkında bilgi verir. Yan yüzdeki kabartmalar ile birlikte bölgenin kültürünü de detaylı olarak görmemizi sağlar. Bu tezin konusu olan sunakların çoğu satın alma ya da müsadere ile getirildiğinden geliş yeri hakkında net bir bilgi bulunmaz. Üzerinde bulunan kabartmalar ve bezemeler geliş yeri belli olan sunaklarla karşılaştırdığında bölgedeki sunak yapımına dair atölye izlerini anlatır.

3.2.1.1.1. Ayakta Duran Figürler

Ayakta duran mezar sahibinin betimlendiği mezar sunağı olarak kullanılan sunakların hepsi dikdörtgen formdadır. Sunakların tasvir alanlarında çeşitli betimeler bulunurken, yazıtlı olanlarına da rastlanmıştır fakat sunakların form ve özellikleri karşılaştırma yapılarak değerlendirilmiştir.

Kat.no.2’de bulunan dörtgen gövdeli sunağın dört yüzü de kabartmalıdır. Tasvir alanının alt ve üst tarafı profillerle sınırlandırılmıştır. A yüzünde yan yana ayakta duran giyimli kadın ve erkek figürü betimlenmiş, üst kısmında ise dört satırlık bir yazıt bulunmaktadır. B yüzünde de aynı şekilde ayakta kadın ve erkek figürü kabartması bulunur. İkisinde de bol, dökümlü kıyafet görülür. Kadın figürünün başı kapalıdır, üst tarafında ise üç satırlık bir yazıt bulunmaktadır. C yüzünde diğer yüzler gibi yan yana giyimli kadın ve erkek figürü betimlenirken kadın, giysisi ile başı kapatmış oturur durumdadır. Üzerinde ise beş satır yazıt bulunmaktadır. D yüzünde ise kadın ve erkek figürü arasında birde çocuk figürü betimlenmiştir ve diğer yüzlerde ki gibi üzerinde dört satır yazıt bulunmaktadır. A, B ve D yüzlerinde kadın solda betimlenirken C yüzünde kadın sağda bulunmaktadır. E yüzünde phiale işlenmeye çalışılsa da yarım bırakılmıştır. Horsley’e göre yazıtlarda, A yüzünde “*Mabdias oğlu Aurelius Demetrios ve karısı ve*

*Alkimos kızı Aurelia las*¹⁰⁹.”, B yüzünde “*Demetrios oğlu Aurelius, Mabdias ve karısı Aurelia Annalis*¹¹⁰.”, C yüzünde “*Demetrios kızı Aurelia Marcia. Olympias(benimle) paramone (dönemine) kalacak; ve hiç kimse onu köle yapmaya izinli olmayacak, ama o özgür olacak*¹¹¹.”, D yüzünde ise “*Demetrios oğlu Aurelius Rhodon ve karısı Aurelia Nais*¹¹².” yazmaktadır.

Kat.no.3’de bulunan sunağın sadece A yüzü kabartmalıdır. Diğer üç yüz iyi bir işçilikle tıraşlanmış olsa da herhangi bir kabartma betimi izlenmez. Sunağın alt ve üstü düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Üstte silmenin üç tarafı kırık olsa dahi dört köşede akroterin yer aldığı anlaşılır. A yüzünde görülen tasvir alanında giyimli iki figür vardır. Solda ayakta duran giyimli erkek ve sağında ise yine ayakta duran giysisi ile başını örtmüş kadın figürü izlenir. Erkek figür üzerinde dökümlü giysi bulunmaktadır ve fibula ile omzundan tutturulmuştur, kadın ise dökümlü bir kıyafetle başı kapalı şekilde betimlenmiştir.

Kat.no.11’de bulunan dikdörtgen mermer sunağın A yüzünün pervazında kısa saçlı tunikli, çizmeli ve göğsünde tutturulmuş pelerin giyen erkek figürü yer almaktadır. Figürün sağ elinde bir kese sol elinde vücuduna çapraz olarak tuttuğu bir kılıç yer almaktadır. Yazıt üst kısmında ve silmenin üzerinde yer alır. B yüzünde üzüm salkımı ve C yüzünde phiale bulunmaktadır. Yazıtta “*Matynasis oğlu Antiokhos, ve annesi las, Kallikles oğlu, Men Kopileiton rahibi Antiokhos'un anısına*¹¹³.”

Kat. No.13’te bulunan sunağın A yüzünde ayakta duran yüzü kırılmış giyimli kadın figürü bulunmaktadır. Kıyafeti vertikal kıvrımlara sahiptir. Başı örten ve topuklara kadar inen kıyafet mevcuttur.

3.2.1.1.2. Büst Olarak İşlenen Figürler

Kat.no.4’te bulunan dikdörtgen biçimindeki sunağın dört yüzündeki tasvir alanında kabartma betimlemeler görülür. Sunağın; tasvir alanının alt ve üstü düz silmeler ile sınırlandırılmıştır. Üstte silmenin köşelerinde dört akroter izlenir. Akroterlerin arasında ise yüksek, yuvarlak sunu çanağı için hazırlanmış ancak çanağın

¹⁰⁹ Horsley, 2007: 160, no.248.

¹¹⁰ Horsley, 2007: 160, no.248.

¹¹¹ Horsley, 2007: 160, no.248.

¹¹² Horsley, 2007: 160, no.248.

¹¹³ Horsley, 2007: 157, no.241.

ayrıntılarının işlenmediği çıkıntının varlığı tespit edilmiştir. A yüzünde yarım işçiliğinden dolayı giyimi net görülemeyen erkek büstü kabartması üzerinde ise iki satırlık bir yazıt bulunmaktadır. Yazıtta “*Agathon, Phaidon’un anısına*¹¹⁴.” yazmaktadır. B yüzünde sola, C yüzünde ise sağa doğru kıvrılan palmye/hurma dalı dalları yarı işçiliklidir. D yüzünde ise yine yarı işçilikli çelenk kabartması görülür.

Kat.no.5’te bulunan dikdörtgen sunağın; tasvir alanı alt ve üstü düz silmeler ile sınırlandırılmıştır. Üstte silmenin köşelerinde dört akroter izlenir. Akroterlerin arasında ise yüksek, yuvarlak, sunu bir çanağı işlenmiştir. A yüzünde dökümlü giysileriyle solda erkek, sağda ise giysi ile başını örtmüş kadın büstü izlenir. Üst kısmında üç satır yazıt okunmuştur. B yüzünde ise dökümlü giysileriyle solda giysi ile başını örtmüş kadın, sağda ise giyimli erkek büstü tasviri bulunur. Tasvirden kıyafetleri tanımlanamamıştır. Diğer iki yüz ise iyi bir işçilikle tıraşlanmış olsa da herhangi bir kabartma işlenmemiştir. Yazıtta, ‘*Demetrios oğlu Attalos, benim kendi Troilos ’unun anısına.*’yazar.

Kat.no.7’de bulunan dikdörtgen, mermer sunak; eğimli taç ve taban pervazları sağ üst köşede ve figürlerin yüzleri hasar görmüştür. A yüzündeki kabartmaya ikisinin üzerinde de bol dökümlü kıyafet bulunur, bunun yanında büst, sakallı (?) erkek (solda) ve uzun başörtülü dişi (sağda) işlenmiştir. Pervaz bandı, şaft ve kabartma üzerinde yazıt bulunmaktadır. C yüzünde çelenk bulunmaktadır. B ve D yüzlerinde ise palmye/hurma dalı dallarının izleri görülmektedir fakat bu iki kabartma dikkatlice silinmiş ve neredeyse düzlenmiştir.

Kat. No.9’da bulunan sunağın A yüzünde iki insan tasviri bulunmaktadır. Erkek kabartması (sağda) kadın kabartması(solda) yer almaktadır. Kadın kabartmasının başı örtülüdür ve üzerinde bol bir kıyafet vardır. Kıyafet detayları belirsiz olduğundan anlaşılamamaktadır. B yüzünde örneği bulunmayan fakat kilit olarak tanımlanan kabartma, C yüzünde ise ayna kabartması bulunur. Sunakların tasvir alanlarında tekil olarak izlenen bu kabartmalar çalışmada diğer plastik bezemeler başlığı altında detaylı olarak anlatılmıştır.

¹¹⁴ Horsley, 2007: 139, no.223.

Kat.no.10'daki sunağın A yüzünde pervazda yüzleri tahrip edilmiş, başları örtülü sağda erkek solda kadın figürleri yer almaktadır. Yazıt üst kısımdaki banttadır. B yüzünde pervazda giyimli erkek figürü yer almaktadır. Yazıtta, “*Demetrios oğlu Kallippos, kendisinin ve karısının anısına bunu yaptı*¹¹⁵.” yazmaktadır. C yüzünde solda başörtülü kadın ve sağda erkek figürü yer alır. D yüzü düz bırakılmıştır.

Kat.no.14' te bulunan sunağın A yüzünde dar yüzeyde işlenmiş olan kabartma da bir erkek büstü olup, ilkel biçimde işlenmiştir. Özellikle saçlar ve gözler bunu belirtmektedir.

Kat.no.23'te bulunan sunağın A yüzünde solda kısa saçlı ve sakallı giyimli erkek büstü sağda başı örtülü kadın figürü yer alır, yazıt üst kısımdaki kabartma üzerindedir. D yüzünde yüzde kazma/çapa? B yüzde üzüm salkımı, C yüzünde ortası çıkıntılı rozet yer almaktadır. Yazıtta “*Antonius, (kendi) kuzeni Idomeneu 'un ve onun eşi Omma 'nın, ki o zaman hayattaydı, anısına*¹¹⁶.” yazar.

Kat.no.24'de bulunan sunağın üst kısmı yukarıya doğru çıkıntılı ve hafif bombeli biçimdedir. Phialenin ortasında rozet bulunmaktadır. Dört yüzünde de kabartma bulunmamaktadır. A yüzünde kadın (sağda) ve erkek (solda) büstü bulunmaktadır fakat yüzleri belirsizdir. Kadın kabartmasında başörtüsü bulunmaktadır. B yüzünde sola bakan palmye/hurma dalı yaprağı bulunmaktadır. C yüzünde üzüm, D yüzünde ise çelenk kabartması vardır. Üzerinde yazıt bulunmamaktadır.

3.2.3. Yazıtlı Sunaklar

Mezar sunağı olarak kullanılan üzerinde yazıt bulunan Kat.no.17 ve Kat.no.18'de bulunan sunaklar vardır.

Kat.no.17'de bulunan sunağın alt kısmı gövde ve üst kısma göre daha geniştir. Silmelerle gövdeye, gövdeden ise yine silmelerle üst kısma geçilmiştir. Üst kısımda akroter bulunmaktadır. Üst kısmında içi oyulmuş bir sunu çanağı bulunmaktadır. A yüzünde yazıt vardır. Diğer yüzler ise kaba işçilik ile düz bırakılmıştır.

¹¹⁵ Horsley, 2007: 179, no.271.

¹¹⁶ Horsley, 2007: 176, no.268.

Yazıtta “*Antiokhos kızı Zosime, kocası Claudianus’un anısı vesilesiyle (bu steli dikti).*” yazar.

Kat.no.18’de bulunan sunağın üzeri düz, sade dikdörtgen kireç taşıdır. Alt sol köşesi kırılmıştır. Yazıt A yüzünde silmenin üst kısmında yer alır. Diğer yüzler kaba işçilikle düz bırakılmıştır.

Sunağın yazıtında “*Hermione, kocası Publius içi, bir anı olarak*¹¹⁷.” yazar.

3.3. Diğer Betimlemeli Sunaklar

Kat.no.15’te bulunan sunağın üç tarafı girlandlarla çevrilmiştir. Koç başlarının taşıdığı meyve girlandının gövde başlangıcında kaba işçilikle yapılmış defne yaprağı bulunmaktadır. Koç başlarının hemen yanında teneialar aşağı doğru sarkar. Meyve girlandının ortasında yine meyvelerden oluşan salkım izlenir. Çanak kısmının ortasında geç dönemde açılan bir akıtma deliği vardır.

Kat.no.19’da bulunan sunağın dört tarafında akroterler bulunur. Sunağın altında ise yükseltmek amacı ile ayaklar bulunur. A yüzünde bir aslan-boğa mücadelesi sahnesi betimlenmiştir. Arkasında palmiye/hurma dalı dalı bulunur ve aslanın kuyruğu palmiye/hurma dalı dalına tutunur. Aslanın pençesi boğanın kafasının üzerinde durur ve boğa hareketsiz şekildedir. B yüzünde ise çelenk vardır. Çelengin teniaları aşağı sarmaktadır. Çelengin sol tarafında ise A yüzünde bulunan aslan kabartmasının baş kısmı görünür. C yüzünde rozet kabartması bulunur. D yüzü ise kaba işçilik ile düz bırakılmıştır. E yüzünde phiale bulunur ve iç içe halkalar şekilde betimlenmiştir.

Kat.no.21’de bulunan sunağın üst kısmı silmelerden akrotere geçmektedir. A yüzünde ağaç kabartması bulunur. B yüzünde ise palmiye/hurma dalı dalı kabartması vardır. C yüzünde ise phiale kabartması vardır. D yüzü kaba işçilik ile düz bırakılmıştır. E yüzünde ise metal apliklerin olduğu görülür ve bu da sunağın üzerine bir eklemenin yapılacağına işaret eder.

¹¹⁷Horsley, 2007: 140, no.225.

3.4. Sunu Çanaklı Sunaklar

Bu çalışma konusu olan dikdörtgen sunakların birçoğunun üzerinde tam olarak oyularak yapılmış ve yarım işçilikle bırakılmış sunu çanakları belgelenmiştir. Ayrıca bu sunu çanaklarının üzerinde akıtma deliği bulunanları dikkate değerdir. Üç sunak üzerinde ise phiale bulunur. Phiale bulunan sunaklar Kat.no.9,16 ve 24'te (**Lev.XIV – Res. 16 a, b, c**) bulunur. Bu da bize atölye ile ilgili bilgiler vermektedir.

Sunu çanağı bulunmayan ve üst kısmı düz bırakılmış olan sunaklar; Kat.no.1, Kat.no.6, Kat.no.7, Kat.no.10, Kat.no.11, Kat.no.12, Kat.no.14 ve Kat.no.26'da (**Lev. XIII – Res. 15a, d, e, f, g, h, i, i**) bulunan sunaklardır. Bu sunaklardan Kat.no.26'daki hariç hepsinin akroterler arası yuvarlaktır ve üzeri kaba işçilikle bırakılmıştır. Sunu çanağı kısmı kaba işçilikle bırakılan sunakların diğer bezemeleri özenli bir şekilde işlenmiş olduğundan, yüksek olasılıkla bu alanın kuru sunu yapılması amacıyla kaba işçilikle bırakıldığı düşünülmektedir.

Sunu çanağı yarım işçilik ile bırakılan iki sunak bulunur; Kat.no.2 ve Kat.no.19'da (**Lev.XIV – Res. 17a, 19b**) izlenir. Bu sunaklar akroterler arasında yuvarlaktır. Kat.no.2'de bulunan sunağın tamamı yarım işçiliktir. Üzerinde bezemeler vardır fakat detayları işlenmemiştir. Sunu çanağı kısmı ise halka olarak işlenmiştir. Muhtemelen tamamlandığında halka ile sınırları belirlenen sunağın orta kısmı oyulacaktır fakat sunak yarım bırakıldığından tamamlanamamıştır. Kat.no. 19'da ise diğeri ile aynı şekilde akroterler arasında sunu çanağı alanı iki halka ile belirlenmiştir. Bu durum ise sınırlarını belirlenen halkalar Kat.no.5, Kat.no.17, Kat.no.23 ve Kat.no.25'te (**Lev.XIV – Res. 17b, c, e, f**) olduğu gibi sunu çanağı için yapılmış olmalıdır.

Sunu çanağı için yarım bırakılmış derin olmayan sunaklar Kat.no.5, Kat.no.17, Kat.no.23 ve Kat.no.25 üzerinde izlenir. Bu sunaklar üzeri kaba işçilik ile düz bırakılmış sunaklar ile benzerlik gösterir fakat bunlarda sunu çanağı kısmı belirginleştirilmek istenmiştir ve Kat.no.5, Kat.no.17, Kat.no.23 ve Kat.no.25'den farklı olarak hafif, küçük bir oyuk olacak şekilde işlenmiştir. Dolayısıyla buradaki amaç; bir sunu çanağı yapılmasıdır ancak yarım işçilikle bırakılmıştır.

Ortasında dübel deliği bulunan sunaklar ise kare biçimde işlenmiştir. Ortasında aynı şekilde kare bir delik bulunur, bunun amacı ise üste bir ek ile (tepelik?) sonlandırmak olmalıdır. Bu sunaklar Kat.no.8 ve Kat.no.18’de (**Lev.XIV – Res. 18a, b**) izlenir. Diğer sunaklar ile benzerlik göstermez sunu çanağı işlenişi bakımından bu çalışmada en farklı olan bu iki sunaktır.

Akıtma deliği bulunan ve kase kısmı tam oyulmuş iki sunak ise Kat.no.15, Kat.no.22’de bulunan sunaklardır. Kat.no.22’de bulunan sunak adak sunağıdır. Kat.no.25 ile sunu çanağı benzerlik gösterir tek farkı sunu çanağının akıtma deliği olmasıdır. Kat.no.15 ise daha özensiz işlenmiş bir mezar sunağıdır ve akıtma deliği sonradan açılmış olmalıdır.

Kat.no.21’de bulunan sunağın üzerinde ise metal parçalar görülür bu da bize üzerinde bir ek (tepelik ?) ile tamamlanmış olmalıdır. Kat.no.3’te bulunan sunağın ise üst kısmı kırıktır, bununla ilgili yorum yapmak mümkün değildir.

3.5. Adak ve Mezar Sunaklarında İzlenen Plastik Bezemeler

Burdur Müzesinde bulunan sunaklarının değerlendirilecek olan kısmı sunakların çoğunun üzerinde bulunan plastik bezemelerdir. Bu bezemeler süsleme ögesi olmasının yanı sıra aynı zamanda bölge kültürü ve mezar sahibi hakkında bilgi verir. Burada amaç hangi bezemelerin kullanıldığı, ikonografik anlamları ve hangilerinin bölgeye özgü olup olmadığının belirlenmesidir.

Bu çalışmanın konusu olan mezar sunakları üzerinde atribü olmayan plastik bezemeler bulunur. Bunlar; üzüm, palmye/hurma dalı dalı, çapa, girland, çelenk, kalkan, kilit, ağaç, üzüm ve aynadır. Diğer plastik bezemeler başlığı altında on ayrı başlık altında incelenecektir. Waelkens 1986 yılında yayınladığı *Die Kleinasiatischen Türsteine: Typologische und Epigraphische Untersuchungen der Kleinasiatischen Grabreliefs mit Scheintür* kitabında plastik bezemleri incelemiştir¹¹⁸. Waelkens mezar stelleri üzerindeki bezemelerinin genellikle Akdeniz coğrafyasında ikonografik olarak yaygın olduğunu fakat anlamlarının yerel farklılıklardan dolayı çeşitlilik gösterdiğini yazmıştır¹¹⁹.

¹¹⁸ M. Waelkens, *Die Kleinasiatischen Türsteine: typologische und Epigraphische Untersuchungen der Kleinasiatischen Grabreliefs mit Scheintür*, Mainz am Rhein:Philipp von Zabern, 1986.

¹¹⁹ Waelkens,1986:11.

3.5.1. Girlandlar

Girland, yaprak, meyve ve çiçek türünden bitkisel motiflerin bir arada ve genellikle teneia ile sarılmasıyla oluşan ve lahitlerden başka kare ya da yuvarlak bir taban üzerinde yükselen sunakların bezemesinde kullanılır¹²⁰. Meyve, çiçek ve yapraklardan yapılan girlandların ilk kez ne zaman ortaya çıktığı kesin olarak bilinmemektedir¹²¹. Tarihlendirilebilir en erken meyveli girland M.Ö. 2. Yüzyıl başlarına ait bir Bergama yuvarlak sunağı üzerinde tespit edilmiştir¹²².

Çalışmaya konu olan iki adet girlandlı sunak bulunur. Bunlardan biri karedir ve üzerinde sadece girland bezemesi ve taşıyıcılar bulunur. Kat.no.15'te bulunan sunak meyve girlandı, Kat.no.25'te bulunan sunak ise dağınık yaprak girlandıdır.

Kat.no.15'te bulunan sunağın üzerinde herhangi bir figür bulunmaz. Koç başlarından taşıyıcılar ve teneia vardır. Sunağın üç tarafı girland ile bezelidir. Sunak üzerinde yazıt veya atribü bulunmamasından dolayı bu sunak mezar sunağı olarak algılanmalıdır. Taşıyıcılar iki yanda bulunur ve dışa doğru çıkıntılıdır; bir tanesi kırık diğeri ise bugüne kadar korunmuş durumdadır. Sunağın C yüzünde girland bezemesinin bir kısmı kırılmış ve kabaca düzlenmiştir, teneialar net bir şekilde görülür. Girland düzenli bir biçimde işlenmiştir ve sunağın orta kısmına doğru üzüm salkımı izlenir.

Diğer girlandlı sunakta Kat.no.26'da figürün üstünde, akroterin hemen altında bulunurken girland bezemesi sunağın üst kısmının tamamını çevrelemiştir. Girland taşıyıcıları bulunur ve bunlar dört köşede bulunan boğa başlarıdır. B ve C yüzünde girlandlarda üzüm salkımları bulunur. A yüzündeki figürde yazıt bulunur, yazıt ile Zeus'a adandığı bilinir ve adak sunağıdır.

3.5.2. Çelenkler

Çelenk çeşitli çiçek, meyve, dal ve yapraklardan oluşmuş çember şeklinde bir süsleme parçasıdır. Defne ve sarmaşık çelenklerinin yanı sıra anason, menekşe, lotus, kereviz yapraklarından, evlenen kişiler için alıç veya mine çiçeğinden, bir hayat

¹²⁰ Neşe K. Diller, *Anadolu Girlandlı Sunakları*, Atatürk Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, 1996, s.9.

¹²¹ Berges, 1986: 98

¹²² Yavis, 1946:148; Berges, 1986:98, Abb. 39; Berges, 1996: 68.

kurtaranlar için meşe yaprağından çelenkler yapılmıştır¹²³. Çelenkler ölümle sonuçlanan zaferi de temsil eder¹²⁴. Çıktıkları oyunlarda galip gelen gladyatörlere defne dalı, çelenk veya palmye/hurma dalı yaprağı ile para ödülü verildiği bilinmektedir¹²⁵.

Çalışmaya konu olan üzerinde çelenk bezemesi bulunan sunaklar, Kat.no.1, Kat.no.4, Kat.no.7, Kat.no.14, Kat.no.19 ve Kat.no.24'de (**Lev. XII- Res.14a,b, c, d, e, f**) bulunan sunaklardır. Çelenkler sunakların yan yüzlerindedir. Süsleme ögesi olarak kullanımlarının yanı sıra atribu olarak da kullanımları mevcuttur.

Kat.no.1'deki sunağın C yüzünde çelenk bezemesi bulunur. Bu sunağın üzerindeki yazıtla Apollo'ya adandığı bilir. Aynı zaman B yüzünde lir kabartması vardır. Defne yaprağından çelenk ve lir Apollon'un atribüsüdür¹²⁶. Sunak üzerinde bulunan çelenk bezemesinin bir kısmı kırıktır. Çelenk üzerinden aşağı doğru teneialar sarkar. Dolayısıyla burada izlenen çelenk Apollon ikonografisini tamamlar.

Kat.no.4'te bulunan sunak yarım bırakılmıştır. Bezemeler ve A yüzünde bulunan büst tamamlanmadan bırakılmış ve üzerinde kime ait olduğuna dair bir yazıt bulunur. D yüzünde bulunan ve daire şeklinde bırakılan kısmın ise çelenk için ayrıldığı düşünülebilir. Bir diğer seçenek ise phialedir. Çelenk olma fikrini güçlendiren bu teze konu olan diğer mezar sunakları (Kat.no.7, Kat.no.14,Kat.no.24) üzerinde bulunan bezemelerdir. Bu sunakların ön yüzlerinde büst yan yüzlerde palmye, diğer yüzleri ise genellikle üzüm ile süslenmiştir. Özellikle Kat.no.7'de bulunan sunağın A yüzünde büstler, B ve D yüzlerinde sonradan kırılmış palmye/hurma dalı dalları ve C yüzünde çelenk bezemesi görülür. Bezeme şeması bu sunak ile benzerlik gösterir ve aynı atölyeden çıktığı söylenebilir. Kat.no.21'de bulunan sunağın ise B yüzünde palmye/hurma dalı dalı, C yüzünde phiale kabartması vardır. Sunağın A yüzünde bir ağaç bezemesi vardır. Diğer sunakların A yüzlerinde bulunan büstler yarım sunakla daha çok benzerlik gösterdiğinden sunak üzerindeki bezemenin çelenk olma fikrini güçlendirir.

¹²³ John Boardman, *Greek Sculpture, The Classical Period a Handbook*, Thames and Hudson, London, 1995a, Fig. 83; Erhat 2007, 217.

¹²⁴ William M. Ramsay, *Isauran and East-Phrygian Art Studies in the History and Art of the Eastern Provinces of the Roman Empire*, University Press, Aberdeen, 1906, s.23.

¹²⁵ Hasan Malay ve H. Sılay, *Antik Devirde Gladyatörler*, İstanbul, 1991, s.31.; Abdurrahman Uzunslan, "Antik Roma'da Gladyatör Oyunları", *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 12, 2005, s.35.

¹²⁶ Erhat, 1996: 47.

Kat.no. 19'daki sunağın B yüzünde çelenk bezemesi bulunur. A yüzünde ise hurma ağacı/palmye/hurma dalı dalı altında aslan-boğa mücadelesi işlenmiştir. Diğer çelenk bezemeli sunaklarla karşılaştırdığımız çelenk üzerindeki yapraklar ve işleniş olarak bu sunak diğerlerinden farklıdır. Bu tezde ele alınan çelenklerle benzerlik göstermediğinden farklı bir ustanın elinden çıktığı söylenebilir. Ayrıca buradaki çelenk zafer çelengi olabilir.

3.5.3. Phiale

Phiale, günümüze kalan örnekleri antik çağdaki adı net olarak birleşen kap formlarındandır¹²⁷. Bu çalışmada Kat.no.11, Kat.no.16 ve Kat.no.21'de bulunan sunaklar üzerinde phiale bezemesi bulunur. Bu bezeme bize mezarda yapılan libasyonda kullanılan phiale ve krater gibi bir kapların olduğunu gösterir¹²⁸. Genellikle phiale kabartmalar üzerinde bulunan figürlerin elinde tuttuğu kap olarak karşımıza çıkmıştır. Örneğin *İzmir Tarih Sanat Müzesi Heykel Kataloğu* 'nda bulunan Kybele steli üzerinde işlenen Kybele figürü elinde phiale tutmaktadır¹²⁹. Aynı şekilde Burdur Müzesinde bulunan bir sunağın üzerinde Meter, elinde phiale tutar şekilde işlenmiştir¹³⁰.

Kat.no.11'deki sunakta ise C yüzünün tamamında phiale bezemesi bulunur. Kat.no.16'da bulunan sunağın da B yüzünde phiale bezemesi yer alır. Bu benzerlik bize aynı usta elinden çıktığını ve yerel bir gelenek olduğunu gösterse de sunakların geliş yerleri bilinmediğinden kesin bir çıkarım yapılamaz. Kat.no.21'de bulunan sunak ise diğer phiale bezemelerinden farklıdır. Diğer iki sunağın ortasında bombe varken bu sunak bir çanak şeklinde bezenmiştir. Kat.no.11 ve Kat.no.16'da bulunan sunakların aynı atölyeye ait olduğunu söylenebilir fakat Kat.no.21'in atölyesi hakkında kesin bir yargıya varılamaz.

¹²⁷ Heinz Luschey, *Die Phiale*, Bleicherode am Harz, 1939, s.1.

¹²⁸ Waelkens, 1986:47.

¹²⁹ Serdar Ayberk vd., *İzmir Tarih Sanat Müzesi Heykel Kataloğu*, Kültür Bakanlığı ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 2009, s.175, no.159.

¹³⁰ Horsley, 2007: 83, no.117.

3.5.4. Ezme Taşı?

Mortarin kullanıldığı her alanda ezme taşları da kullanılmaktaydı; sadece mutfak eşyası olarak değil, aynı zamanda boya yapımında ve tıp alanında da kullanılan bir malzemedir¹³¹. Korinth’de bulunan ve M.Ö. 5. yy. ortasına tarihlenen ezme taşları, bunların ilk örneklerini oluşturur¹³².

Ezme taşlarının herhangi bir sunak ya da stel üzerinde bezeme örneğine yaptığım araştırmada rastlanılmamıştır. Buna karşın Kat.no.9’da (**Lev.VII – Res. 6**) bulunan sunağın B yüzünde olasılıkla bir ezme taşı sunak üzerine işlenmiştir. Bunun yerel bir örnek olduğu ve mezar sahibin ezme taşı kullanan bir mesleğe sahip bir kişi olduğu tezini akla getirir. Sunağın A yüzünde karı koca figürü bulunur. C yüzünde ise bir ayna bezemesi yer alır. A yüzü aileyi, B yüzünde bulunan ezme taşı bezemesi erkek figürün mesleğini, C yüzünde bulunan bezemenin ise kadını temsil eder şeklinde yorumlanabilir.

3.5.5. Üzüm

Üzüm salkımı sunaklar üzerinde sıkça işlenen bezemelerdendir. Durugönül’e göre üzüm salkımı refah ve bolluğun sembolü olarak düşünülmelidir¹³³. Üzüm salkımları girlandlardan sarkar biçimde Kat.no.25’te karşımıza çıkar. Diğer sunaklar üzerinde bulunan betimlemeler ise sunakların yan yüzlerinde süsleme ögesi olarak bulunur. Hem mezar sunaklarında hem de adak sunaklarında üzüm salkımı bezemeleri kullanılmıştır.

Bezeme bakımından ise Kat.no.11,14 ve 23 (**Lev. X – Res. 12a, b, c**) üzerinde bulunan üzümler üç parçadan oluşmuş ve iri taneler ile bezenmiştir. İşleniş bakımından birbirlerinin neredeyse aynısıdır. Kat.no.24 ve 25’te (**Lev. X – Res. 12 d, e**) bulunan iki sunak ise tek ve yuvarlak salkım olarak bezenmiştir.

Dolgun taneli üzüm salkımları da Zeus ile ilişkilendirdiğimiz sunak ve stellerde kullanılmıştır. Kat.no.25’te bulunan sunak ile benzerlik gösterir. Sunağın üzerinde

¹³¹Ursula Quatember, “Marmorinventar, Hanghaus 1 in Ephesos Funde und Ausstattung”, *Forschungen in Ephesos Band VIII/4*, Wien, 2003, s.130.

¹³² Quatember, 2003: 130.

¹³³Serra Durugönül, “Grab mit Maenlischer Reliefdarstellung aus dem Raughen Kilikia”, *GEPHYRA 1*, 2004, 131.

bulunan yazıtla Zeus'a adandığını bilinmektedir. Bunun yanında yukarıda bahsedildiği gibi dolgun, iri taneli üzüm bezemesi de iki yan yüzünde bulunur. Bu örnek ile karşılaştırıldığında; üzüm salkımı bezemesini Zeus ve bereket ile ilişkilendirmek mümkündür.

Atölye olarak bakıldığında ise Kat.no.25'te bulunan sunak bezeme biçimi olarak ve adak sunağı olmasından dolayı diğerlerinden ayrılır fakat üzümlerin işleniş biçimi göz önünde bulundurulduğunda; Kat.no.24 hariç diğer üzüm salkımı bezemeleri işleniş biçimi olarak aynı atölyeden çıkmış olabileceğini söylemek mümkündür.

3.5.6. Kazma/Çapa?

Sunaklar üzerindeki bezemelerden birisi olan tarım aletleri, genel olarak ölen kişinin hayattayken yaptığı işler ile ilgili bir sembol olduğu düşünülür. Sunaklar üzerinde çapa/çekiç bezemesi örneği yaptığım araştırmada karşıma çıkmamış olsa da steller üzerinde tarım aletleri bezeme örnekleri bulunur. Bu sembol şüphesiz ki kişinin mesleği veya ailesinin geçimini sağladığı kaynağı göstermektedir. Mezar stelleri ve hatta adak stelleri üzerindeki bu bezemler saban, tahra ve öküzler bölgedeki tarım ve hayvancılık faaliyetlerine işaret etmektedir.

Bu çalışmada yer alan ve Kat.no.23'te bulunan sunağın D yüzünde çekiç/çapa bezemesi bulunur. Sunak mezar sunağıdır. Çalışmada yer alan başka sunaklar üzerinde buna benzer bir bezeme bulunmaz. Sunağın diğer yüzlerinde ise rozet, karı-koca figürü, üzüm bezemeleri bulunur. Kazma ve çapa tasvirinin yanında tarımsal bereketi temsil edem üzüm ile mezar sahibinin çiftçilikle geçimini sağladığı açıktır.

3.5.7. Palmiye/Hurma Dalı

Bu teze konu olan palmiye/hurma dalı bezemeli sunaklar Kat.no.4,7,14,19,21 ve 24'te (**Lev. XI**) bulunan sunaklar üzerinde bulunur. Palmiye/hurma dalı dalı bezemesi konusunda iki farklı görüş bulur. Bunlardan ilki zafer için ödüllendirilen sporculara verilmesi, ikincisi gladyatörlerin ödüllendirilmesi olmalıdır. İlk olarak gladyatörler çıktıkları oyunlarda galip geldiğinde palmiye/hurma dalı yaprağı ve para ödülü aldığı

bilinmektedir¹³⁴. İkinci olarak palmiye/hurma dalı dalı zafer kazanan sporculara verilen ödüller arasında yer alır¹³⁵. Vitruvius, Olympia, Pythia, Isthmia ve Nemea oyunlarını kazanan sporcuların şeref kürsüsünde sadece alkışlanmamışlar, bunun yanında palmiye/hurma dalı dalı ve taç taktıklarını, yaşam boyu da kamu mallarını da kullandıklarını söylemiştir¹³⁶. Sikkeler üzerinde zaferi simgeleyen palmiye/hurma dalı dalı betimlemesi bulunur. Bu altı sunağın hepsi mezar sunağıdır. Palmiye/hurma dalı dallarının işlenmesi Kat.no.7,19 ve 24 (**Lev. XI – Res. 13b, d**) hariç diğerlerinde ölçüler neredeyse aynıdır. Kat.no.19’da bulunan sunak ise diğerlerinden farklı olarak palmiye/hurma dalı tek başına değil aslan-boğa mücadelesinin yan tarafında işlenmiştir. Fakat aynı işçilik ile bezenmiştir.

Bu altı sunağın hepsini karşılaştırdığımızda şekil ve betimleme bakımından aynı oldukları görülmektedir. Sunak boyutunun farklılıklarından kaynaklı palmiye/hurma dalı yükseklikleri 5-10 cm değişkenlik gösterir. Bu bezemeler bölgedeki yerel atölyelerin bezeme şeması halinde kullanılmış olmalıdır.

3.5.8. Bukraion

Girland taşıyıcılar, genellikle koyun, sığır, keçi, karaca ve geyik gibi kurban olarak adanan hayvanların kesik kafalar bezeme unsuru olarak kullanılmıştır¹³⁷. Sadece kemik olan kesik kafalara “Bukranion” yeni ölmüş hayvan başı şeklindekilere de “Bukephalion” denir¹³⁸.

Bu teze konu olan iki sunak üzerinde girland taşıyıcı olarak keçi başları kullanılmıştır. Bunlar Kat.no.22 ve 25’te bulunur. Kat.no..no.22’de bulunan sunak ve köşelerde bulunan girland taşıyıcıların bulunduğu adak sunağı Zeus’a adanmıştır. Aynı şekilde Kat.no.25’te bulunan sunağın girland taşıyıcısı olan keçi başları köşelerde durur ve bu sunakta Zeus’a adanmış bir sunaktır. Sunaklar biçim olarak farklıdır fakat üzerinde işlenen girland bezemeleri ve taşıyıcıları birbirleri ile benzerlik gösterir. Bu

¹³⁴ Malay-Sılay,1991: 31; Uzunaslan,2005:35.

¹³⁵ Zafer kazanan sporculara palmiye/hurma dalı dalı ya da farklı bitkilerden yapılmış zafer çelenkleri verildi. Bunlar zeytin dalı ya da zeytin dalından yapılmış çelenkler, defne ve çam ağacından çelenklerdi.

¹³⁶ Vitruvius IX. I.

¹³⁷ Anabolu, 1984:1.

¹³⁸ Anabolu, 1984:1.

bezeme unsurlarına bakıldığında iki sunağın da benzer yerel atölyelerden çıktığı düşünülebilir.

3.5.9. Rozet

Sunakların süsleme öğelerinden biri de rozetlerdir. Bu teze konu olan sunakların üçü üzerinde rozet bezemesi bulunur. Rozetlerin hepsi birbirinden farklı biçimde bezenmiştir. Bu sunakların tek ortak olan konusu ise sunakların mezar sunağı olmasıdır. Antik dönemde steller üzerinde alınlıkta rozet bezemesi görülür. Waelkens erken örneklerde üçgen alınlığın iki yanında rozetlerin yer aldığını, MS 130'dan sonra ise rozet yerine çiçekler kullanıldığını belirtmiştir.

Kat.no.13'te bulunan sunağın A yüzünde ayakta bir kadın figürü bulunur. Diğer yüzlerde ise ikisi aynı olan iki adet 6 yapraktan oluşan rozet bulunur. Sunakta yazıt bulunmaz, herhangi bir atrübu bulunmamasından dolayı mezar sunağı olarak değerlendirilmiştir. Bir kadın figürü olduğundan dolayı süsleme öğesi olarak rozetler kullanılmış olmalıdır. Diğer iki rozetten işleniş hem biçimi hem de yaprak sayısı farklıdır. Bu sunak farklı bir atölyeye ait olmalıdır.

Kat.no.19'da bulunan sunak üzerindeki bezeme ise Kat.no.23'te olduğu gibi dört yapraktan oluşur. Yaprak sayıları eşit olsa da bu bezeme bir halka içinde bulunur. Bu durumdan dolayı Kat.no.19 ve 23'ün benzerliği ile ilgili kesin bir yargıya varılamaz. Kat.no.19'da bulunan sunağın yaprakları daha ince ve Kat.no.23'e göre daha özensiz detaylar daha az belirgindir. Kat.no.23'te ise rozet yaprağının detayları daha belirgin bir biçimde ve detayları daha özenlidir. Kat.no.13 ve Kat.no.23'te bulunan sunakların kadın figürünün varlığından dolayı rozet kullanılmış olmalıdır. Kat.no.19'da bulunan sunağın üzerinde ise aslan-boğa mücadelesi bulunur, diğer sunaklarla karşılaştırıldığında; aslan figürünün ya da boğa figürünün dışı olduğunu bize göstermek amacı ile rozet bezemesi işlenmiş olmalıdır.

3.5.10. Ayna?

Mezar sunaklarının aynı zamanda stel olarak kullanıldığı, stel üzerinde ayna bezemesi kadını temsil edildiği bilinir. Hartlaub, Antik Dönem’de aynaların ruhu, ruh yansımasını ve tanrıların faziletini temsil ettiğini söyler¹³⁹.

Kat.no.9’da bulunan sunağın A yüzün de karı-koca figürü bulunur. Sunağın B yüzünde ise ezme taşı? olarak tanımladığımız plastik bezeme unsuru görülür. Bu bezeme bize erkek figürün mesleğini yansıtır. C yüzünde bulunan ayna ise kadının simgesi olarak kullanılmış olmalıdır.

¹³⁹ Gustav F. Hartlaub, *Zauber des Spiegels*, Geschichte und Bedeutung des Spiegels in der Kunst, München, 1951, s.23.

SONUÇ VE TARİHLEME

Bu çalışmada Burdur Müzesinden bir grup dörtgen sunak incelenmiştir. Sunakların sekiz tanesi adak sunağı, on dört tanesi ise mezar sunağıdır. Adak ya da mezar sunağı olarak tanımlanamayan sunakların sayısı ise dördttür.

Çalışma konusu olan sunaklar üzerinde işlenen kabartma betimleri çeşitlilik gösterir. Adak stellerinde tanrılar ve atribuları olan lir, çift ağızlı balta, kartal, şimşek demeti, horoz?, defne çelengi, üçlü yaba ve kerykeion kabartmaları tasvir alanlarında ki önemli betimlemelerdir. Bu betimlemeler dışında yazıtlar da adak sunaklarının hangi tanrıya adandığı hakkında bilgiler verir. Mezar sunaklarında ise mezar sahibine ait betimlemeler ana yüzde ayakta duran ve büst şeklinde işlenmişken, hem mezar sahibinin kimliğini hem de olasılıkla yerel atölyelerin bezeme şablonlarını yansıtan gırland, çelenk, phiale, ezme taşı?, üzüm, kazma/çapa?, palmiye, bukraion ve rozet bezemeleriyle karşılaşmıştır. Özellikle mezar sunaklarında gerek ayakta duran gerek büst olarak işlenmiş olan tasvirlerin giysileri ve işlenişlerindeki yerel ve şematik anlatım yanında; özellikle kadın figürlerin başlarının elbise ile kapalı olmasındaki benzerlikler dikkati çeker. Mezar sunaklarındaki portrelerde izlenen çizgisel saç ve şematik yüzler birbirlerine benzer biçimleriyle bu sunakların yerel kimliğini açığa çıkarışlardır.

Teze konu olan sunakların tasvir alanlarındaki bezemeleri ayrı başlıklar halinde karşılaştırma örnekleri ışığında incelenmiştir. Sunaklarda parçadan bütüne gitmemizi sağlayacak veriler belirlenmiş, ardından bu veriler tablolara aktarılmıştır. Tablolar üzerinde benzerlikler ve farklılıklar açık bir şekilde görülmesini sağlamıştır. Ardından bütün sunakların ele alındığı grafik oluşturulmuştur. Tablo 4 de ve harita 2-5 de görüldüğü gibi, geliş yeri belli olan sunaklar oldukça az sayıdadır ve herhangi bir merkez işaret etmezler.

Hem adak hem de mezar sunaklarının ortak yanı ana tasvir alanı dışındaki yüzlerde işlenen bezemelerdir. Tablo 3 ve 5 de görüldüğü üzere ağırlıklı olarak sunaklarda izlenen bezemeler çelenk (Res. 14), palmiye/hurma dalı (Res. 13) ve üzüm

(Res. 12) betimlemeleri en sık görülen anlatımlardır. Bu tasvirler bölgede bulunan yerel atölyelerin bezeme şemasında kullandıkları bir şablon olarak karşımıza çıkar. Bu betimlemeler yanında, tablo 5 de görülebileceği gibi girland, phiale, bukranon ve rozet betimlemeleri de sıklıkla kullanılmıştır. Buna karşın, ağaç, ezme taşı?, çapa/ kazma figürleri ise tekil olarak kullanılan bezemeler olmuştur.

Çalışmada adak ve mezar sunakları, sunakların üzerindeki tasvir alanlarında yer alan figüratif anlatımlar yanında, yazıtlardan da rahatlıkla ayırt edilebilmişlerdir. Buna karşın form olarak diğer sunaklara benzer olsa da bezeme şemasında farklılaşan sunaklar da görülmektedir. Tablo 2 ve 5 de görüldüğü gibi tüm yüzleri girland bezemeleriyle süslenmiş olan sunak, ana yüzde aslan-boğa mücadelesi izlenen sunak ve sadece olasılıkla bir defne ağacının betimlendiği sunak bunlara örnektir.

Bezeme dışında, dörtgen sunakların çoğu dört köşesinde akroterlerle sonlanır. Bu akroterlerin arasında silindirik yüksek bir profil görülür. Bu profiller Resim 15- 19 da görülebileceği gibi sunu çanağı yapabilmek için bir rezerv alandır. Tez konusu olan steller içerisinde bu profillerin hiç işlenmemiş, phiale şeklinde tamamlanmış, bir sunu çanağı formunda işlenmiş ve yarım işçilikle bırakılanlar olmak üzere ayrılmıştır. Buna karşın önemli olan bu dörtgen sunakların üzerinde yer alan sunu çanakları tezde bahsi geçen yerel atölyelere işaret eder. Farklı birkaç örnekte ise sunakların üzerinde dübel delikleri görülür ki olasılıkla bir tepeliğin (cippus?) yerleştirilmesi için olduğunu düşündürür.

Çalışma konusu olan sunakların tarihlemesinde en önemli veri yazıtlardır. Yukarıda ayrıntılı olarak anlatılan sunaklar üzerindeki yazıtları çalışan Horsley, bu sunakları Roma İmparatorluk Dönemine tarihlemiştir. Yazıtı olmayan sunaklarda izlenen, tasvir alanlarında plastik bezemeli olan sunaklarda ise, figüratif anlatımları ve bezemelerdeki yerel işçilik nedeniyle sağlıklı bir stil kritik yapılamaz. Dolayısıyla bu sunaklar, Horsley'nin tarihlediği yazıtlı sunaklarla karşılaştırılmış; form ve bezeme olarak benzerlikleri ortaya konmuş ve aynı dönem içerisine değerlendirilmeleri gerektiği anlaşılmıştır. Geliş yerleri belli olan sunaklardan özellikle Büğdüz, Çine, Çamlık ve Kayaaltı köyleri birbirlerine yakın yerleşimlerdir. Bu sunaklar ile geliş yerleri bilinmeyen sunakların form ve bezeme birliktelikleri dikkate alındığında, Roma

Dönemi içlerinde bölgede yerel atölyelerin varlığı tezin önemli sonuçlarından biri olmuştur.

KAYNAKÇA

- Flavius Arrianos, (2005), *İskender'in Seferi*, (Çev:Furkan Akderin), Alfa Basım Yayım, İstanbul.
- Ksenophon, (1998), *Anabasis, Onbinlerin Dönüşü*, (Çev: T. Gökçöl), Sosyal Yayınlar, İstanbul.
- Titus Livius, (1957), *Ab Urbe Condita (From the Founding of the City)*, (Çev.B. O. Foster), Londra.
- Strabon, (2000), *Antik Anadolu Coğrafyası XII – XIV*, (Çev. Adnan Pekman), Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- Vitruvius, (2017), *De Architectura*, (Mimarlık Üzerine On Kitap, Çev. Çiğdem Dürüşken), Alfa Yayınları, İstanbul.
- Aktseli, D., (1996) *Alta re in Der Archaischen Und Klassischen Kunst: Untersuchungen Zu Typologie Und Ikonographie*, Internationale Archaologie Band 28, Leidorf.
- Akyürek Şahin, N.E., (2016), vd.,“ *Akdeniz Üniversitesi Akdeniz Dillerini Ve Kültürlerini Araştırma Merkezi Dizisi 10*”, Ahmet Vedat Çelgin ve N. Eda Akyürek Şahin, *Küçük Asya'da Dağ Ve Mağara Tanrıları*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- Altun, S., (2019) “Kayseri Arkeoloji Müzesi'nde Sergilenen İki Silindir Sunak”, *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 14/2, (816-825).
- Anadolu, M. U., (1984), “ Batı Anadolu'da Bulunan Hellenistik Çağ Roma İmparatorluk Çağı Girland (Askı) lı Sunakları” *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi III*, (1-19).
- Ayberk, S., (2009), vd., *İzmir Tarih Sanat Müzesi Heykel Kataloğu*, Kültür Bakanlığı ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Baldıran, A., (2010), “Taşkent – Seydişehir 2009 Yılı Yüzey Araştırması”, AST 28/1, Ankara.
- Berges, D., (1986), *Hellenistische Rundaltare Kleinasien*, Wasmuth Buchhandlung und Antiquariat KG, Berlin.
- Boardman, J., (1995), *Greek Sculpture, The Classical Period a Handbook*, Thames and Hudson, London.

Bonnefoy, Y., (2000), *Antik Dünya 'da ve Geleneksel Toplumlarda Dinler ve Mitolojiler Sözlüğü I.*, Dost Kitapevi Yayınları, Ankara.

Brandt, H., (1992) “*Gesellschaft und Wirtschaft Pamphyliens und Pisidiens im Altertum*”, AMS 7, Bonn, Habelt.

Büyükkolancı, M., (1996) *Pisidia Bölgesi Tapınak Mimarisi*, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.

Caroline, H. E., (1971), *Haspels, The Highlands of Phrygia*, Princeton University Press, New Jersey.

Cook, A.B., (1925), *Zeus. A Study in Ancient Religion*, Vol II, Cambridge University, Newyork.

Cook, Limk, Mükerrerem U. (1984) Anadolu, “Batı Anadolu’da Bulunan Helenistik Çağ Roma İmparatorluk Çağı Giland (Askı) lı Sınakları”, *Arkeoloji Sanat Dergisi*, S.3, (2).

Coulton, J.J., (2005), “*Pedestals as “altars” in Roman Asia Minor*” *AnSt.*, Vol. 55., (127-157)

Çelik, Ç., (2017), ‘Kuzeybatı Pisidia Bölgesi (Seleukeia, Apollonia, Tymandos ve Konana) Alınlıklı Mezar Stelleri’, *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (45-65).

Çetin, C., (2007) *Sütunlu-Avlulu Altarlarda Altyapı*, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi 47/2, Ankara.

Delemen, İ., (1993), *Anadolu’da Atlı Tanrılar* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul

Delemen, İ., (1999), “*Anatolien Rider – Gods*”, Asia Minor Studien, Band 35, Bonn.

Demirtaş, N., (2015), “Pisidia Bölgesi Şehir Sikkeleri Üzerindeki Hermes Tasvirleri”, *Türk Arkeoloji Dergisi*, İstanbul.

Diller, N.K., (1996), *Anadolu Girlandlı Sunakları*, Atatürk Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Erzurum.

Durugönül, S., (2004), “Grab mit Maenlischer Reliefdarstellung aus dem Raughen Kilikia”, *GEPHYRA I*, (127-133).

Erhat, A., (1996), *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul.

Erhat, A., (2008), *Mitoloji Sözlüğü*, Remzi Kitapevi, İstanbul.

Fraser, P.M., (1977), *Rhodian Funerary Monuments*, Oxford: Clarendon Press, Londra.

Grimal, P., (2012) *Mitoloji Sözlüğü Yunan ve Roma*, Kabalcı Yayınevi, İstanbul.

G. F. Hartlaub, (1951), *Zauber des Spiegels*, Geschichte und Bedeutung des Spiegels in der Kunst, München.

Hesiodos, Eseri ve Kaynakları, Theogonia, çev. Sabahattin Eyüboğlu, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1963, İstanbul.

Horsley, G.H.R., (2007), *The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum*, The British Institute At Ankara Monograph 34, Ankara

Hürmüzlü, B., (2007), “Pisidia’da ‘Gömü Geleneklerinin’ Işığında Kùltürler Arası İlişkiler”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, S.15, (1-22).

Işık, F., (1975), *Anadolu Girlandlı Lahitleri*, Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, Erzurum.

Işık, F., (1999), *Doğa Ana Kubaba*, Suna-İnan Kırac Akd.Med.Araş.Enstitüsü, İstanbul.

İplikçioğlu, B., (2007) *Helen ve Roma Tarihinin Anahtarları*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

Keller, O., (1909), *Die Antike Tierwelt*, 1. Saugetiere, Leipzig.

Kerenyi, C., (1961) *The Gods of the Greeks*, Thomas and Hodson Ltd, London.

Koch, G., (2001), *Roma İmparatorluk Dönemi Lahitleri*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

Kosmetatou, E., (1997), *Macedonian Shields of Sagalassos*, M. Waelkens, J. Poblome (Ed.), Sagalassos 4, Acta Archeologica Loveniensia Monographie 9, Leuven University Press, Leuven.

Levick, B., (1970) *Dedications to Men Askaenos*, AnatSt 20, (37-50).

Luschey, H., (1939) *Die Phiale*, Bleicherode am Harz, München.

Malay H., Silay, H., (1991), *Antik Devirde Gladyatörler*, İstanbul.

McLean B. H. (2002), *Greek and Latin Inscriptions in the Konya Archaeological Museum*, British Institute at Ankara.

Mitchell, S., (1991), ‘Mediterranean Archaeology’ *The Hellenization of Pisidia. Mediterranean Archaeology*, Vol ,(4), (499-65).

Naumann, F., (1983), *Die Ikonographie Der Kybek İn Der Phrygischen Und Der Griechischen Kunst*, Istanbul Mitteilungen, Beiheft.

Özcan, A., (2008) Pisidia Bölgesinde Roma İmparatorluğu’nun Yapı Propagandası ve Politikası, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Özdil, N.G., (2020), “*Antalya Müzesinden Zeus Khalazios İçin Yeni Bir Adak Yazıtı*”, *Cedrus VIII*, (486-495).

Özsait, M., (1980), *İlk Çağ Tarihinde Pisidya*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

Özsait, M., (1985) *Hellenistik ve Roma Devrinde Pisidya Tarihi*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.

Özsait, M.,(1999) “*Kucuk Asya 'da Roma Kolonileri*”, bk.: N. Başgelen v.d. (ed.), Zafer Taşlıkılıoğlu Armağanı Anadolu ve Trakya Çalışmaları vol. I, (160-190).

Quatember, U., (2003), “Marmorinventar, Hanghaus 1 in Ephesos Funde und Ausstattung”, *Forschungen in Ephesos Band VIII/4*, Wien.

Ramsay, W.M., (1906), *Isauran and East-Phrygian Art Studies in the History and Art of the Eastern Provinces of the Roman Empire*, University Press, Aberdeen.

Ramsay, W.M., (1960) *Anadolu Tarihi Coğrafyası* , (çev. Pektaş, M.), Millieğitim Basımevi, İstanbul.

Robert, L., (1946), “*Un dieu Anatolien: Kakasbos*”, *Hellenica III*, (295-322).

Rodenwalt, G. (1919). "Zeus Bronton". *Jahrb. D. Kais. Deutsch. Arch. Inst.*, (34-79).

Rott, H., (1908), *Kleinasiatische Denkmäler aus Pisidien, Pamphylien, Kappadokien und Lykien*, Dieterichsche Verlagsbuchhandlung , Leipzig.

Sayar, M. H, (1992), “*Doğu Dağlık Kilikia 'da Epigrafi ve Tarihi–Coğrafya Araştırmaları 1990*”, Araştırma Sonuçları Toplantısı, 9, Kültür Bakanlığı Yayınları, (137-160).

Schwenn, F.,(1922), *Kybele*, RE 11/2, (2250-2298).

Sevin, V., (2016), *Anadolu Tarihi Coğrafyası*, TTK, Ankara.

Sevin, V.,(2007) *Anadolu 'nun Tarihi Coğrafyası*, Türk Tarih Kurumu, Ankara.

Şahin, N., (2001), *Zeus'un Anadolu Kültleri*, Suna-İnan Kırac Akdeniz Medeniyetleri Araştırma Enstitüsü, İstanbul.

Talloon, P.,(2015) *Cult in Pisidia*, Religious Practice in Southwestern Asia Minor from Alexander the Great to the Rise of Christianity, Turnhout.

TDK, “*Sunak kelimesinin tanımı*”, <https://sozluk.gov.tr/>.

Tekcan, T., (2007), *Arkeoloji Sözlüğü*, Alfa Yayıncılık, İstanbul.

Tekin, O.,(2007) *Eski Anadolu Ve Trakya Ege Göçlerinden Roma İmparatorluğu'nun İkiye Ayrılmasına Kadar (M.Ö. 12. – M.S. 4. Yüzyıllar Arası)* İletişim Yayınları, İstanbul.

Tekoğlu , R., (2004), “*Some Greek Inscriptions from Antalya*” Adalya, VII, (217-222).

Uzunaslın, A., (2005) “Antik Roma’da Galdyatör Oyunları”, *SDÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 12, (15-58).

Waelkens, M., (1986), *Die Kleinasiatischen Türsteine: typologische und Epigraphische Untersuchungen der Kleinasiatischen Grabreliefs mit Scheintür*, Mainz am Rhein:Philipp von Zabern.

Waelkens, M., (1986), *Die Kleinasiatischen Türsteine: Typologische und Epigraphische Untersuchungen der Kleinasiatischen Grabreliefs mit Scheintür*, Mainz am Rhein:Philipp von Zabern.

Wayvell, G.B., (1982), “A Roman Grave Altar Rediscovered”, *AJA Vol. 86*, No. 2, (50-51).

Wiesner, (1968), “*Fahren und Reiten*”, *ArchHom 1/F*, (110-114).

Willet, R. –Poblome, J.,(2019), “*Archaeological Surveying in the Western Part of the Ağlasun Valley and within Ağlasun*”, *Anmed*, (255-261).

Wüst, E.,(1953), *Poseidon*, RE 22/1, (527-530).

Yavis, C.G, (1949) *Greek Altars, Origins and Typology, including the Minoan-Mycenaean offertory*, St. Louis University Press, St. Louis.

Ziegler, K., (1969), *Kitharodia*, Kleine Pauly 3, Alfred Druckenmüller Verlag.

www.perseus.tufts.edu adresinden sunak sözcüğü tanımı.

KATALOG

Kat No:1**Malzeme:** Mermer**Envanter No:** 259**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi deposu. Bekir Yılmaz'dan satın alma yolu ile müzeye getirilmiştir.**Dönemi:** M.S. I-II. yy.**Ölçüleri:** Yük: 60cm, üst gen: 26 cm, gövde gen: 21 cm, alt gen: 30 cm

A yüzü: Yük: 22,5 cm, en: 6,5 cm, harf yük: 1,7 cm

B yüzü: Yük: 19,5 cm, en: 9 cm

C yüzü: Yük: 25 cm, en: 15,3 cm

D yüzü: Ölçüleri alınmamıştır.

E yüzü: Çap: 24cm.

Durumu ve Tanımı: Dörtgen gövdeli mermer sunağın üç yüzü kabartmalı, bir yüzü kaba işçilikli olarak düz bırakılmıştır. Tasvir alanının alt ve üstü profillerle sınırlandırılmıştır. Düz bir profil sonrasında kyma reversa ile yüksek ve yuvarlak ayrıntısı işlenmemiş sunu çanağına geçilmiştir. Sunağın alt kısmı kırıktır ve ayakta duramamaktadır. A yüzünde üç satır yazıt bulunmakta altında ise yüz kısmı kırık, giyimli bir büst tasviri yer almaktadır. B yüzünde ise lir kabartması izlenir. C yüzünde defne yapraklı kalın çelenk altında ise dalgalı, ince kuşaklarla sarılmış olduğu izlenir. Çelengin sağ alt kuşakları kırık durumdadır. Dörtgen sunağın D yüzü kaba işçilik ile bırakılmıştır. Üst yüz olan E yüzündeki çanak işlenmeden kaba olarak bırakılmıştır.

Tipi: Adak sunağı.**Literatür:** Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum", The British Institute at Ankara Monograph 34, 2007.**Yazıt:**

—] . AC καὶ N[±4-5]

οἱ Κόνωνο[ς]

3

[A]πόλλω[ν]

*Konon'un oğulları ...as(?) ve N..., Apollon'a
(bunu diktiler).*

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D yüzü fotoğrafı çekilemedi

E Yüzü

Kat No:2

Malzeme: Mermer

Envanter No: 292

Buluntu yeri: Burdur Müzesinin bahçesinde sergilenmektedir. Ali Rıza Kalabalık'tan satın alma yolu ile getirilmiştir.

Dönemi: M.S. III. yy.

Ölçüleri: Yük: 90 cm, üst gen: 41 cm, gövde gen: 35,5 cm, alt gen: 41,5 cm

A yüzü: Yük: 37,5 cm, en: 30 cm, harf yük: 2,5 cm

B yüzü: Yük: 43 cm, en:33 cm

C yüzü: Yük: 38,5 cm, en: 30 cm

D yüzü: Yük: 42 cm, en:29 cm

E yüzü: Çap: 36 cm

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen mermer sunak. Dörtgen gövdeli sunağın dört yüzü de kabartmalıdır. Tasvir alanının alt ve üst tarafı profillerle sınırlandırılmıştır. A yüzünde yan yana ayakta duran giyimli kadın ve erkek figürü betimlenmiş, üst kısmında ise dört satırlık bir yazıt bulunmaktadır. B yüzünde de aynı şekilde ayakta kadın ve erkek figürü kabartması bulunmaktadır. İkisinde de bol dökümlü kıyafet bulunmaktadır. Kadın figürünün başı kapalıdır, üst tarafında ise üç satırlık bir yazıt bulunmaktadır. C yüzünde diğer yüzler gibi yan yana giyimli kadın erkek figürü betimlenirken , kadın giysisi ile oturur başı kapatmış oturur durumdadır. Üzerinde ise beş satır yazıt bulunmaktadır. D yüzünde ise kadın ve erkek figürü arasında birde çocuk figürü betimlenmiştir ve diğer yüzlerde ki gibi üzerinde dört satır yazıt bulunmaktadır. A,B ve D yüzlerinde kadın solda betimlenirken C yüzünde kadın sağda bulunmaktadır. E yüzünde phiale işlenmeye çalışılsa da yarım bırakılmıştır.

Tipi: Mezar sunağı.

Literatür: Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum" , The British Instittute At Ankara Monograph 34,2007.

Yazıt:

A yüzü:

Αὐρ.· Δημήτριος Μαβδίου
καὶ σύνβιος αὐτοῦ Αὐρ.

*Mabdias oğlu Aurelius Demetrios ve eşi
Alkimos kızı Aurelia Ias.*

3 Ἰαζ Ἀλκίμου.

B yüzü:

Αὐρ.· Μαβδιας Δημη-
vac. τρίου *vac.*

*Aurelius Demetrios oğlu Aurelius Mabdias ve
karısı Aurelia Annalis.*

3 καὶ σύνβιος Αὐρ.

vac. Ἄνναλις *vac.*

᾿

C yüzü:

· Αὐρ. · Μαρκία Δημητρί-
vac. ου θυγάτηρ.

*Demetrios kızı Aurelia Marcia. Olympias
(benimle) paramone (dönemine) kalacak; ve
hiç kimse onu köle yapmaya izinli olmayacak,
ama o özgür olacak.*

3 Ὀλυμπιάς *vac.*

εἰς παραμο-

6 νήν *vac.* ἵνα

[[μεί]] -

[[νη]] καὶ

9 μηδε-

νὶ

ἐ-

12 ξέσ-

ται

κα-

15 τα-

δου-

λῶσαι αὐτήν,

18 ἀλλὰ εἶναι

αὐτὴν ἔλευ-

θέραν. ^{vacat}

D yüzü:

Αὐρ. · Ῥόδων Δημη-

^{vac.} τρίου ^{vac.}

3 καὶ σύνβιος · Αὐρ.

^{vv} Ναίς. ^{vac.}

*Aurelius Demetrios oğlu Aurelius Rhodon ve
eşi Aurelia Nais.*

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:3

Malzemesi: Mermer

Envanter No:303

Buluntu yeri: Burdur Müzesinin bahçesinde sergilenmektedir. Rıza Çetin'den satın alma yolu ile getirilmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yüksek: 130 cm, en: 55 cm

A yüzü: Yüksek: 62,5 cm, en: 38 cm

B: Ölçüleri bulunmamaktadır.

C: Fotoğraflanamamıştır.

D: Fotoğraflanamamıştır.

E yüzü: Ölçüleri bulunmamaktadır.

Durumu ve Tanımı: Mermerden yapılmış dikdörtgen biçimindeki sunağın sadece A yüzü kabartmalıdır. Diğer üç yüz iyi bir işçilikle tıraşlanmış olsa da herhangi bir kabartma betim izlenmez. Sunağın alt ve üstü düz bir silme ile sınırlandırılmıştır. Üstte silmenin üç tarafı kırık olsa da, dört köşe de akroterin yer aldığı anlaşılır. A yüzünde görülen tasvir alanında giyimli iki figür vardır. Solda ayakta duran giyimli erkek ve sağında ise yine ayakta duran giysisi ile başını örtmüş kadın figürü izlenir. Erkek figür üzerinde lacerna bulunmaktadır ve fibula ile omzundan tutturulmuştur, kadın ise dökümlü bir kıyafetle başı kapalı olan stola giymiştir. E yüzün de akroterlerin arasında kısmen kırılmış olsa da tam olarak işlenmemiş bir sunu çanağı için yapılmış yuvarlak profilin varlığı tespit edilmiştir.

Tipi: Mezar sunağı.

Yazıt: Yazıt bulunmamaktadır.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B Yüzü

C yüz fotoğrafı çekilemedi.

D yüz fotoğrafı çekilemedi.

E Yüzü

Kat No:4**Malzemesi:** Kireç Taşı**Envanter No:**1086**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi deposunda saklanmaktadır. Burdur da ismi bilinmeyen bir lisenin bahçesinden getirilmişti.**Dönemi:** M.S. I. yy.**Ölçüleri:** Yük: 45,5 cm, üst gen: 25 cm, gövde gen: 19,5 cm, alt gen: 26,5 cm.

A yüzü: Yük: 18,5 cm, en: 15,5 cm.

B yüzü: Yük: 21 cm, en: 6 cm.

C yüzü: Yük: 20,5 cm, en: 6 cm.

D yüzü: Çap: 15 cm.

E yüzü: Çap: 25 cm.

Durumu ve Tanımı: Kireç taşından yapılmış dikdörtgen biçimindeki sunağın dört yüzündeki tasvir alanında kabartma betimlemeler görülür. Sunağın; tasvir alanının alt ve üstü düz silmeler ile sınırlandırılmıştır. Üstte silmenin köşelerinde dört akroter izlenir. Akroterlerin arasında ise yüksek, yuvarlak sunu çanağı için hazırlanmış ancak çanağın ayrıntılarının işlenmediği çıkıntının varlığı tespit edilmiştir. A yüzünde (giyimli gibi görülüyor omuzdan ele doğru bir iz var?) erkek büstü kabartması üzerinde ise iki satırlık bir yazıt bulunmaktadır. B yüzünde sola, C yüzünde ise sağa doğru kıvrılan palmye/hurma dalı dalları yarı işçiliklidir. D yüzünde ise yine yarı işçilikli çelenk kabartması görülür.

Tipi: Mezar sunağı.**Literatür:** Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum", The British Institute At Ankara Monograph 34, 2007.**Yazıt:**

Ἀγάθων Φαίδων—

Agathon, Phaidon'un anısına.

2 [v] μνήμηχ χάρι[v].

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:5

Malzemesi: Mermer.

Envanter No:1151

Buluntu yeri: Burdur Müzesi bahçesinde. Hüseyin Akay ve arkadaşları tarafından müsadere yolu ile getirilmiştir.

Dönemi: M.S. II ve erken III. yy.

Ölçüleri: Yük: 90,5 cm, üst en: 45,5 cm, gövde en: 39 cm alt en: 45 cm.

A yüzü: Yük: 28,5 cm, en: 32 cm, harf yük: 2 cm.

B yüzü: Yük: 25 cm, en : 29 cm

C yüzü: Ölçüleri yok.

D yüzü: Ölçüleri yok.

Durumu ve Tanımı: Mermerden yapılmış dikdörtgen biçimindeki sunağın iki yüzünde, kabartma betimlemeler görülür. Dikdörtgen sunağın; tasvir alanı alt ve üstü düz silmeler ile sınırlandırılmıştır. Üstte silmenin köşelerinde dört akroter izlenir. Akroterlerin arasında ise yüksek, yuvarlak, sunu bir çanağı işlenmiştir. A yüzünde dökümlü giysileriyle solda erkek, sağda ise giysi ile başını örtmüş kadın büstü izlenir. Üst kısmında üç satır yazıt okunmuştur. B yüzünde ise dökümlü giysileriyle solda giysi ile başını örtmüş kadın, sağda ise giyimli erkek büstü tasviri bulunur. Tasvirden kıyafetleri tanımlanamamıştır. Diğer iki yüz ise iyi bir işçilikle tıraşlanmış olsa da herhangi bir kabartma işlenmemiştir.

Tipi: Mezar sunağı.

Literatür: Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum" , The British Institute At Ankara Monograph 34,2007.

Yazıt:

Ἀτταλὸς Δημητρίου

εἰδεῖα <<μ>> Τροεῖλφ

3 βήμη καὶ ριν> ^{vac.}

*Demetrios oğlu Attalos, benim kendi
Troilos 'umun anısına.*

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D yüz fotoğraf çekilemedi

E Yüzü

Kat No:6**Malzemesi:** Mermer.**Envanter No:**1319**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi deposunda saklanmaktadır. Geliş şekli envanterde bilinmemektedir fakat Horsely Büğdüz bölgesinden geldiğini yazmıştır.**Dönemi:** M.S. II-III. yy.**Ölçüleri:** Yük: 54 cm, üst en: 25,5 cm, gövde en: 20 cm, alt en: 28 cm.

A yüzü: Yük: 29,5 cm, en: 18 cm, harf yük: 2 cm.

B yüzü: Yük: 26 cm, en: 14,5 cm.

C yüzü: Yük: 26,5 cm, en: 15 cm.

D yüzü: Yük: 24.5 cm, en: 15 cm.

E yüzü: Çap: 23 cm.

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen mermer sunak. Köşe akroterleri üzerinde düzleştirilmiş disk bulunmaktadır. A yüzünde şaft üzerinde, yüksek kemerli ve ortası büyük madalyonlu kolye takan oturan kadın; omuzlarına kadar uzanan kıvrımlı duvakla az gizlenmiş saçları ile betimlenmiştir. Sol elinde, yuvarlak tepeli uzun bir asa bulunmaktadır. Sağ kolu hasar görmüş, ancak sadece iki pençesi kalmış bir hayvanın kafasına yaslanmış olabilir. Rölyefin üstünde ve altında profil kalıplama metni bulunmaktadır. B ve D yüzlerinde, kabartma üzerinde hemen hemen aynı erkek büstü betimlenmiştir, iki şeritten sarkan yuvarlak bir toka ile ortasına tutturulmuş omuzlarının üzerinden çelenk ile kabartma olarak bulunmaktadır. C yüzünde de ayakta duran kadın kabartması bulunmaktadır fakat ön taraftaki figürden farklı olarak elinde asası ve yanında hayvan kabartması bulunmamaktadır.

Tipi: Adak sunağı.**Literatür:** Ghr Horsley,"The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum" , The British Institute At Ankara Monograph 34,2007.**Yazıt:**

Λητῷ κὲ Ἀπόλλωνι

[±5]ληε κὲ Ἑρμῆε

οἱ Τροῦλου Μελεάγρου

κατὰ κέλευσιν εὐ- ^{vac.}

*Meleagros oğlu Troilos 'un oğulları ...les ve
Hermes, buyruk uyarınca Leto ve Apollon 'a
bu adağı diktiler.*

5 χήν ανέθηκαν

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:7

Malzemesi:Mermer

Envanter No:1322

Buluntu yeri: Bilinmiyor.

Dönemi: M.S II ve erken III. yy.

Ölçüleri: Yük: 82,5 cm, üst en: 40 cm, gövde en: 30,5 cm, alt en: 44 cm.

A yüzü: Yük: 30 cm, en: 26 cm, harf yüksekliği: 2,5 cm.

B yüzü: Kırılmış kabartma, yük: 35 cm, en: 13 cm.

C yüzü: Çap: 26 cm

D yüzü: Ölçüleri bulunmamaktadır.

E yüzü: Çap:38,5 cm

Durumu ve Tanımı: Hasar görmüş akroterler arasında düz, disk şeklinde üst eleman bulunan dikdörtgen, kaba mermer sunak; Eğimli taç ve taban pervazları sağ üst köşede ve figürlerin yüzleri hasar görmüştür. Taban, taçtan daha fazla dışarı doğru uzanır. A yüzündeki, kabartmaya iki bol dökümlü büst, sakallı (?) Erkek (solda) ve uzun başörtülü dişi (sağda). Pervaz bandı, şaft ve kabartma üzerinde yazıt bulunmaktadır. C yüzünde çelenk bulunmaktadır. B ve D yüzlerinde ise palmye/hurma dalı dallarının izleri görülmektedir fakat bu iki kabartma dikkatlice silinmiş ve neredeyse düzlenmiştir.

Tipi: Mezar sunağı.

Literatür: Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum", The British Institute At Ankara Monograph 34,2007.

Yazıt:

[3-5]ανδδιος Καλλικλ[έουc]

Πανταλέοντος γο-

νεοῦcιν ιδίοιc μνήμηc

(rölyef)

5

vacat

χάριν.

vacat

Pantaleon 'un torunu, Kallikles 'in oğlu

...andios, kendi anne-babasının anısına.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:8

Malzemesi: Mermer.

Envanter No:5339

Buluntu yeri: Burdur Müzesinin bahçesinde sergilenmektedir. Geliş şekli bilinmemektedir ‘eskiden mevcut’ şeklinde envantere kayıtlıdır. Horsley geliş yerini Gebren/Çaltepe olarak yazmıştır.

Dönemi: M.S. II. yy.

Ölçüleri: Yük: 56,5 cm, gövde en:30 cm, alt en: 36 cm, üst der: 22,5 cm, gövde der: 22 cm, alt der: 25,5 cm.

A yüzü: Yük: 21,5 cm, en: 23,5 cm, harf yüksekliği: 2-3 cm.

B yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

C yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

D yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

E yüzü: Üst en: 33 cm.

Durumu ve Tanımı: Üzeri kare şekilli ve düz, dikdörtgen kireçtaşı sunak. A yüzünde pervaz üzerindeki şaftta dikey şeritli kısa tunik giyen atlı binici yer almaktadır, sağ eli dışa doğru çevrilmiştir ve bir trident tutmaktadır, sol eli ile ise atın eyerini tutmaktadır. Atın başlığı, eyeri ve kayışları nettir. Yazıt rölyefin altında ve üstündedir. Diğer kenarlar düz bırakılmıştır.

Tipi: Adak sunağı.

Literatür: Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum", The British Institute At Ankara Monograph 34,2007.

Yazıt:

Μην[ις Μενε]-

λά (rölyef) ου

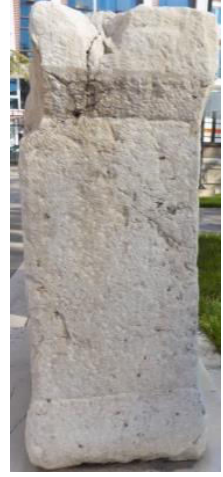
Ποσειδῶνι

4 εὐχῆν.

*Menelaos oğlu Menis, Poseidon 'a adağını
(yerini getirdi).*

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:9**Malzemesi:** Kireç taşı**Envanter No:**5340**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi deposunda saklanmaktadır. Geliş şekli envanterde ‘eskiden mevcut’ şeklinde yazılmıştır.**Dönemi:** Roma İmparatorluk dönemi.**Ölçüleri:** Yük: 65 cm, üst en: 28 cm, gövde en: 22 cm, alt en:28 cm.

A yüzü: Yük: 23,5 cm, en: 20 cm.

B yüzü: Yük: 16,5 cm, en:10,5 cm.

C yüzü: Yük: 22,5 cm, en: 17,5 cm.

D yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

E yüzü: Ölçü alınamamıştır.

Durumu ve Tanımı: Üst kısmı dar pervazlı ve hafif bombeli dairesel yapıda, köşeleri akroterli dikdörtgen kireç taşı sunak. Üst kısmı içe doğru oyulmuştur ve ortasında phiale bulunmaktadır. Sunağın sağ alt köşesi kırıktır. A yüzünde iki insan tasviri bulunmaktadır. Erkek kabartması(sağda) kadın kabartması(solda) yer almaktadır. Kadın kabartmasının başı örtülüdür ve üzerinde bol bir kıyafet vardır. Kıyafet detayları belirsiz olduğundan anlaşılamamaktadır. B yüzünde ise ters bir ayak kabartması bulunmaktadır. C yüzünde ise ayna kabartması vardır.

Tipi: Mezar sunağı.**Yazıt:** Yazıt bulunmamaktadır.**Literatür:** Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D yüz fotoğrafı çekilemedi.

E Yüzü

Kat No:10**Malzemesi:** Kireç Taşı**Envanter No:**7146**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi bahçesinde sergilenmektedir ve İbrahim Sevinç'ten satın alma yoluyla müzeye getirilmiştir.**Dönemi:** M.S. II. yy.**Ölçüleri:** Yük: 84,5 cm, üst en: 45,5 cm, gövde en:40 cm, alt en: 46 cm.

A yüzü: Yük: 34,5 cm, en: 41 cm, harf yük: 3 cm.

B yüzü: Yük: 29 cm, en: 31 cm.

C yüzü: Yük: 25 cm, en: 18,5 cm, harf yük: 3 cm.

D yüzü: Ölçüleri alınmamıştır.

E yüzü: Çap:42 cm.

Durumu ve Tanımı: Akroterler arasında ki üst kısmı dairesel ve hafif bombeli, üst sağ kısmı arkadan kırık dikdörtgen kireç taşı sunak. A yüzünde pervazda yüzleri tahrip edilmiş, başları örtülü sağda erkek solda kadın figürleri yer almaktadır. Yazıt üst kısımdadır. B yüzünde pervazda giyimli erkek figürü yer almaktadır yazıt üst kısımdaki bantta yer almaktadır. C yüzünde solda başörtülü kadın ve sağda erkek figürü yer alır. D yüzü düz bırakılmıştır.

Literatür: Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum" , The British Institute At Ankara Monograph 34,2007.

Tipi: Mezar sunağı.**Yazıt:**

A yüzü: μνήμης κα
vac. ριν vac. *Demetrios oğlu Kallippos,*
kendisinin ve karısının

3 Κάλλιππος Δημητ- *anısına bunu yaptı.*

B yüzü: [ρί]ου ἐποίησ[εν]

5 [ἐαυτ]ῷ καὶ κυ[ναί]–
κὶ αὐ (rölyef) το[ῷ] vac.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:11**Malzemesi:** Mermer**Envanter No:**7795**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi deposunda yer almaktadır. Ali Çakmak'tan satın alma yolu ile getirilmiştir.**Dönemi:** M.S II. yy.**Ölçüleri:** Yük: 55 cm, üst en: 24,5 cm, gövde en: 17,5 cm, alt en: 25 cm.

A yüzü: Yük: 31,5 cm, en: 14,5 cm.

B yüzü: Yük: 21,5 cm, en: 13 cm.

C yüzü: Çap: 13 cm.

D yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

E yüzü: Çap: 22 cm.

Durumu ve Tanımı: Üst kısmı dar pervazlı ve hafif bombeli dairesel yapıda, köşeleri akroterli dikdörtgen mermer sunak. A yüzünde pervazında kısa saçlı tunikli, çizmeli ve göğsünde tutturulmuş pelerine giyen erkek figürü yer almaktadır. Figür sağ elinde bir kese sol elinde vücuduna çapraz olarak tuttuğu bir kılıç yer almaktadır. Yazıt üst kısımda ve shaftın üzerinde yer alır. B yüzünde üzüm salkımı C yüzünde phiale bulunmaktadır.

Tipi: Mezar sunağı.**Literatür:** Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum", The British Institute At Ankara Monograph 34,2007.**Yazıt:**

[Αν]τίοχος Ματυνα-
σεως καὶ ἡ μήτηρ
4 Ιας Ἀντιόχῳ Καλλι-
κλέουσι ἱερεῖ Μηνὸς
Κοπιλειτῶν
μνή (rölyef) μηρ
χά ριν

*Matynasis oğlu Antiokhos, ve annesi Ias,
Kallikles oğlu, Men Kopileiton rahibi
Antiokhos'un anısına.*

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D yüz fotoğrafı çekilemedi.

E Yüzü

Kat No:12**Malzemesi:** Kireç taşı**Envanter No:**8555**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi deposunda yer almaktadır. İbrahim Helvacı'dan satın alma yoluyla getirilmiştir.**Dönemi:** M.S II. yy.**Ölçüleri:** Yük: 54,5 cm, üst en: 26,5 cm, gövde en: 18,5 cm, alt en: 26,5 cm.

A yüzü: Yük: 25,5 cm, en: 21,2 cm.

B yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

C Yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

D yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

E yüzü: Derinlik: 19,5 cm, en: 27 cm.

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen kireç taşı sunak. Düz köşe akroterleri arasında kare üst bir parça bulunur. Başı örtüyle kapalı, uzun ve geniş *khiton* giyimli bir kadın figürü bulunur. Belinde bir kuşak ile oturur şekilde ve her iki yanında dişi aslan ile betimlenmiştir. Sağ elinde bir şişe, sol elinde ise uzun bir asa vardır. Yazıt alt kısımda gövdede bulunur.**Tipi:** Adak sunağı.**Literatür:** Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum", The British Institute At Ankara Monograph 34,2007.**Yazıt:**

2	Τερμιλας Τρογο-	<i>Mananis</i>
	δου Μανανεως	<i>torunu,</i>
	Μητρι	<i>Trogodas</i>
	Ὀρέα κατ'	<i>oğlu</i>
	ἐπιταγήν	<i>Termilas,</i>
4	^{vv.} ὀνείρου ḡ	<i>Meter</i>
		<i>Orea 'ya</i>
		<i>bir rüya</i>
		<i>buyruğuna</i>
		<i>uygun</i>
		<i>olarak.</i>

A Yüzü

B yüz fotoğrafı çekilemedi.

C yüz fotoğrafı çekilemedi.

D yüz fotoğrafı çekilemedi.

E Yüzü

Kat No:13

Malzemesi: Kireç taşı

Envanter No:9481

Buluntu yeri: Burdur Müzesi deposunda yer almaktadır. Hamza Ali Yürek'ten satın alma yolu ile getirilmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yük: 57,2 cm, üst en: 25,5 cm, gövde en: 23 cm, alt en: 26 cm.

A yüzü: Yük: 24,5 cm, en: 8,5 cm.

B yüzü: Yük: 11 cm, en: 10 cm.

C yüzü: Yük: 11,5 cm, en: 10,5 cm.

D yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

E yüzü: Ölçüleri alınamamıştır.

Durumu ve Tanımı: Dikdörgen bir sunaktır. Üst tarafı yukarı doğru çıkıntılıdır. Sağ üst köşesi kırıktır bu yüzden üst kısmı hakkında yorum yapılamamaktadır. A yüzünde ayakta duran yüzü kırılmış giyimli kadın figürü bulunmaktadır. Kıyafeti vertikal kıvrımlara sahiptir. Baş örtene ve topuklara kadar inen toga mevcuttur. B ve C yüzlerinde ise altı yaprak motif vardır. D yüzü işlenmemiştir.

Tipi: Mezar sunağı.

Yazıt: Bulunmamaktadır.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:14**Malzemesi:** Kireç taşı**Envanter No:** K.4.3.75**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi bahçesinde sergilenmektedir. Müze envanterinde Gırvaz köyü olarak geçmektedir(Yeni adıyla Kayaaltı köyü) Osman İşlerden satın alınmıştır.**Dönemi:** Roma İmparatorluk dönemi.**Ölçüleri:** Yüksek: 65,5 cm, üst en: 33 cm, gövde en: 25 cm, alt en: 34 cm.

A yüzü: Yüksek: 27 cm, en: 19 cm.

B yüzü: Yüksek: 24 cm, en: 8 cm.

C yüzü: Yüksek: 21,5 cm, en: 13,5 cm.

D yüzü: Yüksek: 17 cm, en: 17 cm.

E yüzü: Çap: 32,5 cm.

Durumu ve Tanımı: Üst kısmı dar pervazlı ve hafif bombeli dairesel yapıda, köşeleri akroterli dikdörtgen kireç taşı sunak. Üst ve alt kısmı geniş orta kısmı dar durumdadır. A yüzünde dar yüzeyde işlenmiş olan kabartma bir erkek büsüt olup , ilkel biçimde işlenmiştir. Özellikle saçlar ve gözler bunu belirtmektedir. B yüzünde bir palmye/hurma dalı dalı bulunmaktadır ve sola doğru işlenmiştir. C yüzünde ise üzüm salkımı bulunmaktadır ve iyi durumdadır. D yüzünde ise çelenk motifi bulunmaktadır fakat tahrip edilmiştir.**Tipi:** Mezar sunağı.**Yazıt:** Yazıt bulunmamaktadır.**Literatür:** Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:15

Malzemesi: Mermer.

Envanter No: K.22.6.01

Buluntu yeri: Burdur Müzesi deposunda yer almaktadır. Osman Özcan'dan satın alma yolu ile getirilmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yük: 51,5 cm, üst en: 30 cm, gövde en: 27,5 cm, alt en: 34,5 cm.

A yüzü: Yük: 23 cm, en: 33 cm.

B yüzü: Yük: 22 cm, en: 29 cm.

C yüzü: Ölçü alınamamıştır.

D yüzü: Ölçü alınamamıştır. Fotoğraf bulunmamaktadır.

E yüzü: Çap: 27,5 cm.

Durumu ve Tanımı: Üst kısmında sunu çanağı, kenarlarında akroterler bulunan kare sunak. Üç tarafı girlandlarla çevrilmiştir. Koç başlarının taşıdığı meyve girlandının gövde başlangıcında kaba işçilikle yapılmış defne yaprağı bulunmaktadır. Koç başlarının hemen yanında tenreler aşağı doğru sarkar. Meyve girlandının ortasında yine meyvelerden oluşan salkım izlenir. Çanak kısmının ortasında geç dönemde açılan bir akıtma deliği vardır.

Tipi: Mezar sunağı.

Yazıt: Yazıt bulunmamaktadır.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

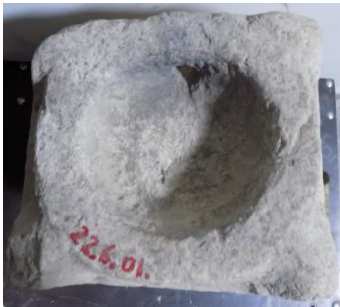

B Yüzü

C Yüzü

D yüz fotoğrafı çekilemedi.

E Yüzü

Kat No:16

Malzemesi: Mermer.

Envanter No: K.22.23.08

Buluntu yeri: Burdur Müzesi bahçesinde sergilenmektedir. Sayım fazlası olarak envantere kaydedilmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yük: 76,5 cm, üst en: 32,5 cm, gövde en: 23 cm, alt en: 34 cm.

A yüzü: Harf yük: 2-3 cm.

B yüzü: Çap: 6,5 cm.

C yüzü: Ölçü alınamamıştır.

D yüzü: Ölçü alınamamıştır.

E yüzü: Çap: 33 cm.

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen sunak. Tabanı kare şeklinde ve gövdeye göre daha geniştir. Sunağın üst kısmı silmelerden akrotere geçmektedir. Üst kısımda ise sunu çanağı bulunmaktadır. A yüzünde yazıt bulunmaktadır. B yüzünde ise kalka kabartması bulunmaktadır. Diğer yüzler düz ve kaba işçilik ile bırakılmıştır.

Tipi: Mezar sunağı.

Yazıt:

Διονυ-
καὶ cioc πα- Διο-
νου τηρ oc

ἀδελφὸς K[-3-]

5 ac μήτηρ Pω[-2-]

vi τ^{vv}·έκν-

ω γ^{vv}·λυ-

κυ^{vv}·τάτ-

ω^{vac}.

*Baba Dionysios, kardeş Dionysios ve
anne K...as pek tath çocukları
Rho[do?]n için (bu steli dikti). Anısı
vesilesiyle.*

10

*vac.***Literatür:**

Burdur
Müzesi
envanter
kaydı.

vac.

μνήμης χάριν.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:17

Malzemesi: Mermer.

Envanter No: K.23.23.08

Buluntu yeri: Burdur Müzesi bahçesinde sergilenmektedir. Envantere sayım fazlası olarak kaydedilmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yük: 86 cm, üst en: 31,5 cm, gövde en: 27,5 cm, alt en: 43 cm.

A yüzü: Harf yük: 3,5 cm.

B yüzü: : Ölçü alınamamıştır.

C yüzü: : Ölçü alınamamıştır.

D yüzü: : Ölçü alınamamıştır.

E yüzü: Çap: 34 cm

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen sunak. Alt kısmı gövde ve üst kısma göre daha geniştir. Silmelerle gövdeye, gövdeden ise yine silmelerle üst kısma geçilmiştir. Üst kısımda akroter bulunmaktadır. Üst kısmında sunu çanağı bulunmakta ve içi oyulmuştur. A yüzünde yazıt vardır. Diğer yüzler ise kaba işçilik ile düz bırakılmıştır.

Tipi: Mezar sunağı.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

Yazıt:

^v. Ζωσίμη *Antiokhos kızı*
 Ἀντίοχο[υ] *Zosime, kocası*
 Claudianus 'un
 Κλαυδιανῶ *anısı*
 vesilesiyle (bu
 ἀνδρὶ *steli dikti).*
 μνῆσιν ὅ[μ]-
 ας χάριν.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:18**Malzemesi:** Kireç taşı.**Envanter No:** K.38.14.78**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi deposunda yer almaktadır. Envanter kaydına göre Gölhisar 1 nolu mezardan getirilmiştir.**Dönemi:** M.S. I-II. yy.**Ölçüleri:** Yük: 54 cm, üst en: 21 cm, gövde en: 19,5 cm, alt en: 23 cm.

A yüzü: Harf yük: 2 cm.

B yüzü: : Ölçü alınamamıştır.

C yüzü: : Ölçü alınamamıştır.

D yüzü: : Ölçü alınamamıştır.

E yüzü: Aplik der: 4 cm.

Durumu ve Tanımı: Üzeri düz, sade dikdörtgen kireç taşı sunak. Alt sol köşesi kırılmıştır. Yazıt A yüzünde şaftın üst kısmında yer alır. Diğer yüzler kaba işçilikle düz bırakılmıştır.**Tipi:** Mezar sunağı.**Literatür:** Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum" , The British Institute At Ankara Monograph 34,2007.**Yazıt:**

Ἑρμιόνη	<i>Hermione, kocası</i>
Πουπλίω	<i>Publius için, bir anı</i>
	<i>olarak.</i>

τῷ ἀνδρὶ

4 μνεΐας

v. χάριν v.

A Yüzü

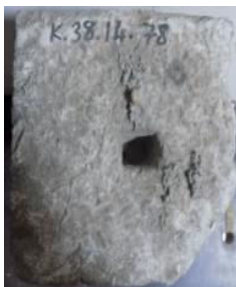
B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:19

Malzemesi: Mermer

Envanter No: K.41.15.98

Buluntu yeri: Bucak-Çamlık

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi

Ölçüleri: Yük: 61 cm, üst en:25 cm, gövde en: alt en:31 cm.

A yüzü: Yük: 28 cm, en: 22,5 cm.

B yüzü: Yük: 22,5 cm, çap: 18 cm.

C yüzü: Çap: 14 cm.

D yüzü: Ölçüsü alınamamıştır.

E yüzü: Çap: 23,5 cm.

Durumu ve Tanımı: Mermer dikdörtgen sunak. Sunak akroterlerle yükseltilmiştir. Sunağın altıda ise yükseltmek amacı ile ayaklar bulunur. A yüzünde bir aslanın boğayı boğma sahnesi betimlenmiştir. Arkasında palmiye/hurma dalı dalı bulunur ve aslanın kuyruğu palmiye/hurma dalı dalına tutunur. Aslanın pençesi boğanın kafasının üzerinde durur ve boğa hareketsiz şekilde durur biçimdedir. B yüzünde ise çelenk vardır. Çelengin ise kuşakları aşağı sarmaktadır. Çelengin sol tarafında ise A yüzünde bulunan aslan kabartmasının baş kısmı görünür. C yüzünde ise rozet kabartması bulunur. D yüzü ise kaba işçilik ile düz bırakılmıştır. E yüzünde phiale bulunur ve iç içe halkalar şekilde betimlenmiştir.

Tipi: Mezar sunağı.

Yazıt: Bulunmamaktadır.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D yüz fotoğrafı çekilemedi.

E Yüzü

Kat No:20

Malzemesi: Mermer.

Envanter No: K.56.14.00

Buluntu yeri: Burdur Müzesi bahçesinde sergilenmektedir ve Ahmet Kılıç'tan satın alma yoluyla müzeye getirilmiştir. Kocapınar köyü.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi

Ölçüleri: Yük: 53 cm, üst en: 23 cm, gövde en: 22 cm, alt en: 28 cm.

A yüzü: Yük: 21 cm, en: 17,5 cm.

B yüzü: Yük: 21 cm, en: 9 cm.

C yüzü: Yük: 20 cm, en: 15,5 cm.

D yüzü: Yük: 20 cm, en: 17,5 cm.

E yüzü: : Ölçü alınamamıştır.

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen mermer sunak. A yüzde ve C yüzünde büst kabartması bulunan sunağın B yüzünde kerykeion D yüzünde ise çift ağızlı balta bulunur. Bu sunak üzerinde yazıt yoktur. Sunağın A ve C yüzlerinde iki giysili büst kabartması vardır. Bu kabartmaların yanında herhangi bir atribü görülmezken A yüzündeki sakallı ve yaşlı figürü temsil eder C yüzündeki ise sakalsız olarak işlenmiştir.

Tipi: Adak sunağı.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

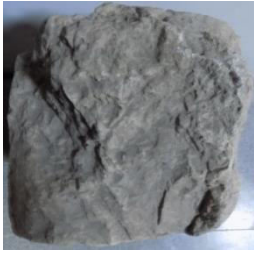
B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:21

Malzemesi: Mermer

Envanter No: K.89.18.16

Buluntu yeri: Burdur Müzesi deposundadır. Müsadere yolu ile gelmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yük: 52 cm, üst en: 22,5 cm, gövde en: 17 cm, alt en: 21,5 cm.

A yüzü: Yük: 21,5 cm, en: 14,5 cm.

B yüzü: Yük: 16,5 cm, en: 6 cm.

C yüzü: Ölçü alınamamıştır.

D yüzü: Ölçü alınamamıştır.

E yüzü: Çap: 22 cm.

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen kireçtaşı sunak. Sunağın üst kısmı silmelerden akrotere geçmektedir. A yüzünde ağaç kabartması bulunur. B yüzünde ise palmiye/hurma dalı dalı kabartması vardır. C yüzünde ise kalkan kabartması vardır. D yüzü kaba işçilik ile düz bırakılmıştır. E yüzünde ise metal abliklerin olduğu görülür ve bu da metal phialenin sonradan eklendiği izlenir.

Tipi: Mezar sunağı.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D yüz fotoğrafı çekilemedi.

E Yüzü

Kat No:22

Malzemesi: Mermer.

Envanter No: K.90.4.10

Buluntu yeri: Burdur Müzesi deposundadır. Müsadere ile getirilmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yük: 47,5 cm, üst en: 31,5 cm, gövde en: 27 cm, alt en: 32,5 cm.

A yüzü: Yük: 20,5 cm, en: 18,5 cm.

B yüzü: Çelenk: Yük: 4 cm, en: 23 cm.

Erkek Figürü: Yük: 13,5 cm, en: 12,5 cm.

C yüzü: Yük: 12,5 cm, en: 12,5 cm.

D yüzü: Ölçü alınamamıştır.

E yüzü: Çap: 29 cm.

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen mermer sunak. A yüzünde kartal kabartması bulunur. Kartal kanatlarını tamamen açmış ayakta ve vücudu gergin şekilde sağa doğru bakar biçimde betimlenmiştir. Sunağın B yüzünde ise bir büst kabartması betimlenmiştir, akroterin altında ise girland taşıyıcısı olarak koç başları kullanılmıştır. C yüzünde ise aslan başı kabartması betimlenmiştir. D yüzü kaba işçilik ile düz bırakılmıştır ve üzerinden bir sunu akıtma deliği açılmıştır. Sunağın köşelerinde keçi başları girland taşıyıcı olarak durmaktadır.

Tipi: Adak sunağı.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:23**Malzemesi:** Kireç taşı.**Envanter No:** K.100.58.77**Buluntu yeri:** Burdur Müzesi deposunda yer almaktadır. Çine köyünden müzeye getirilmiştir.**Dönemi:** M.S. erken II. yy.**Ölçüleri:** Yük: 46 cm, üst en: 28 cm, gövde en: 23,5 cm, alt en: 28,3 cm.

A yüzü: Yük: 21 cm, en: 20,5 cm.

B yüzü: Yük: 25 cm, en: 18 cm.

C yüzü: Yük: 20 cm, en: 19,5 cm.

D yüzü: Yük: 24,5 cm, en: 18,5 cm.

E yüzü: Çap: 27 cm.

Durumu ve Tanımı: : Akroterleri düz dikdörtgen kireç taşı sunak. Üst kısımda yanları düz phiale yer almaktadır köşe akrateri ve taban kısmı kırılmıştır. A yüzünde solda kısı saçlı ve sakallı giyimli erkek büstü sağda başı örtülü kadın figürü yer alır yazıt üst kısımda ve şafttaki rölyefin üzerindedir. D yüzünde yüzde balta B yüzde üzüm salkımı C yüzünde ortası çıkıntılı rozet yer almaktadır.

Tipi: Mezar sunağı.**Literatür:** Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum", The British Institute At Ankara Monograph 34, 2007.**Yazıt:**

Ἀντώνιος	<i>Antonius, (kendi) kuzeni</i>
Εἶδομεν— (vac.) ἢ	<i>Idomeneus'un, ve onun</i>
ἀνεψιῶ · καὶ ·	<i>eşi Omma'nın, ki o</i>
Ὀμματ[ι]	<i>zaman hayattaydı,</i>
	<i>anısına.</i>
4 νόμφη · ζώσῃ ·	
μνή—	
[μηρ χάριν]	

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:24

Malzemesi: Kireç Taşı

Envanter No: K.158.83.95

Buluntu yeri: Burdur Müzesi deposunda yer almaktadır. Mustafa Böbrek'ten satın alma yolu ile müzeye getirilmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yük: 65,5 cm, üst en: 27,5 cm, gövde en: 23,2 cm, alt en: 29,2 cm.

A yüzü: Yük: 22,5 cm, en: 22 cm.

B yüzü: Yük: 25,5 cm, en: 14 cm.

C yüzü: Yük: 21 cm, en: 12,5 cm.

D yüzü: Yük: 20,5 cm, en: 17,5 cm.

E yüzü: Çap: 27,5 cm.

Durumu ve Tanımı: Düz akroterlere sahip dikdörtgen kireç taşı? sunak. Üst kısmı yukarıya doğru çıkıntılı ve hafif bombeli biçimdedir. Phialenin ortasında rozet bulunmaktadır. Dört yüzüde de kabartma bulunmaktadır ve şaftta yer alır. A yüzünde kadın(sağda) ve erkek(solda) büstü bulunmaktadır fakat yüzleri belirsizdir. Kadın kabartmasında baş örtüsü bulunmaktadır. B yüzünde sola bakan palmye/hurma dalı yaprağı bulunmaktadır. C yüzünde üzüm, D yüzünde ise çelenk kabartması vardır. Üzerinde yazıt bulunmamaktadır.

Tipi: Mezar sunağı.

Yazıt: Yazıt bulunmamaktadır.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:25

Malzemesi: Kireç taşı.

Envanter No: K.192.62.75

Buluntu yeri: Burdur Müzesinin bahçesinde sergilenmektedir. Buluntu yeri bilinmemektedir.

Dönemi: M.S. geç II. yy.

Ölçüleri: Yük: 67,5 cm, üst en: 24,5 cm, gövde en: 17 cm, alt en: 27 cm.

A yüzü: Yük: 21 cm, en: 14 cm.

B yüzü: Yük: 23 cm, en: 14 cm.

C yüzü: Yük: 23 cm, en: 14 cm.

D yüzü: Yük:

E yüzü: Çap: 24 cm.

Durumu ve Tanımı: Dikdörtgen kireç taşı sunak şaftı dardır. Üst kısmında akroterler arasında düz kenarlı phiale yer alır sağ köşedeki akroteri kırıktır. Yüksek rölyeflidir şafttan kabarık saçlı ya da şapkalı erkek figürü iki eli arasında bir obje tutmaktadır. Yukarıda şaftın sol köşesinde koç başı ve sağda keçi başı; iki hayvan birbirine sarmaşık sapıyla bağlıdır. Yukarıdaki metin. Sarmaşık çelenk dört tarafta da şaftın tepesinde devam ediyor. Sağda ve solda, sarmaşıktan sarkan üzüm salkımı. Geri, köşelerde boukrania bulunmaktadır.

Tipi: Adak sunağı.

Literatür: Ghr Horsley, "The Greek and Latin Inscription In The Burdur Archaeological Museum", The British Institute At Ankara Monograph 34, 2007.

Yazıt:

	Τροκονδας Αρτειμα	<i>Molesis torunu, Arteimas</i>
2	Μολεσεως ιερατευεας	<i>oğlu Trokondas, rahip</i>
	Δι εὐχὴν ^{vacat}	<i>olduktan sonra Zeus'a</i>
	(friz)	<i>adağını (yerine getirdi).</i>
4	N	

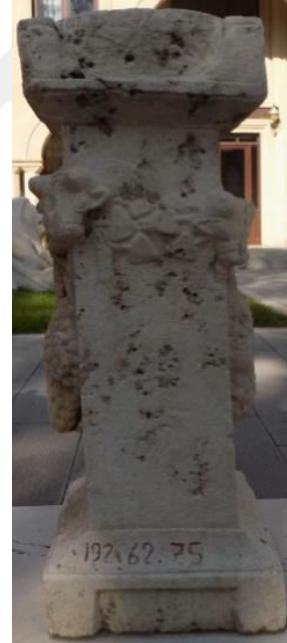
A Yüzü

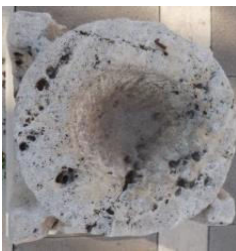
B Yüzü

C Yüzü

D Yüzü

E Yüzü

Kat No:26

Malzemesi: Mermer.

Envanter No: K.233.93.94

Buluntu yeri: : Burdur Müzesi deposunda yer almaktadır. Mehmet Akın'dan satın alma yolu ile müzeye getirilmiştir.

Dönemi: Roma İmparatorluk dönemi.

Ölçüleri: Yük: 64,5 cm, üst en: 38,5 cm, gövde en: 33 cm, alt en: 34 cm.

A yüzü: Yük: 30,5 cm, en: 24 cm.

Durumu ve Tanımı: Sunağın A yüzünde şimşek demeti kabartması bulunmaktadır. Diğer yüzler ise kaba işçilik ile bırakılmıştır. Sunak üzerinde yazıt bulunmamaktadır fakat bunun bir adak sunağı olduğu bilinmektedir. Bunun sebebi ise üzerin de bulunan şimşek demetidir. Zeus' a adanmıştır.

Yazıt: Bulunmamaktadır.

Tipi: Adak sunağı.

Literatür: Burdur Müzesi envanter kaydı.

A Yüzü

B yüz fotoğrafı çekilemedi.

C yüz fotoğrafı çekilemedi.

D yüz fotoğrafı çekilemedi.

E Yüzü

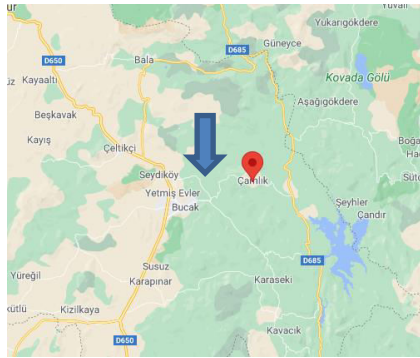
EKLER

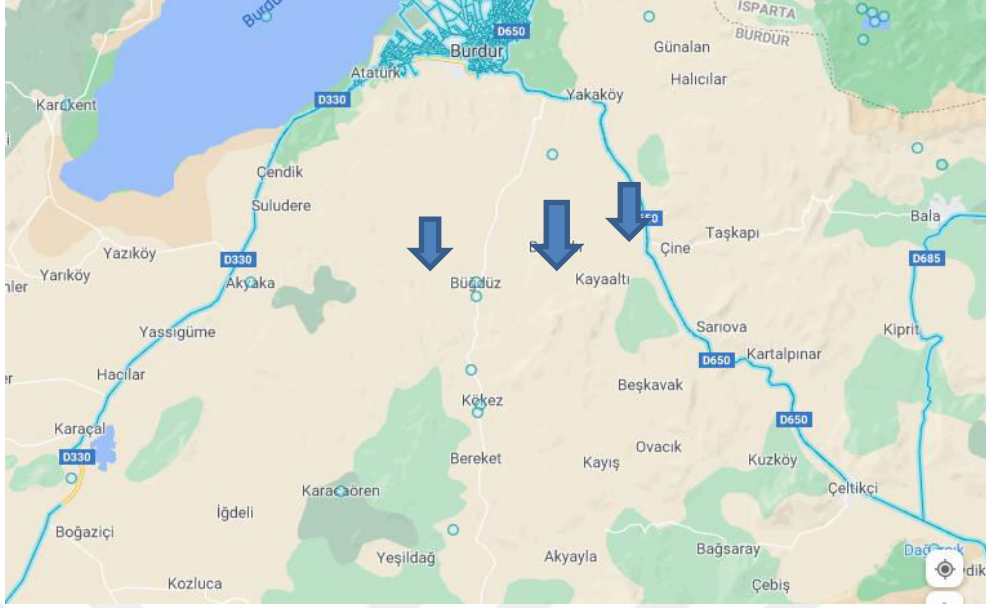
Haritalar

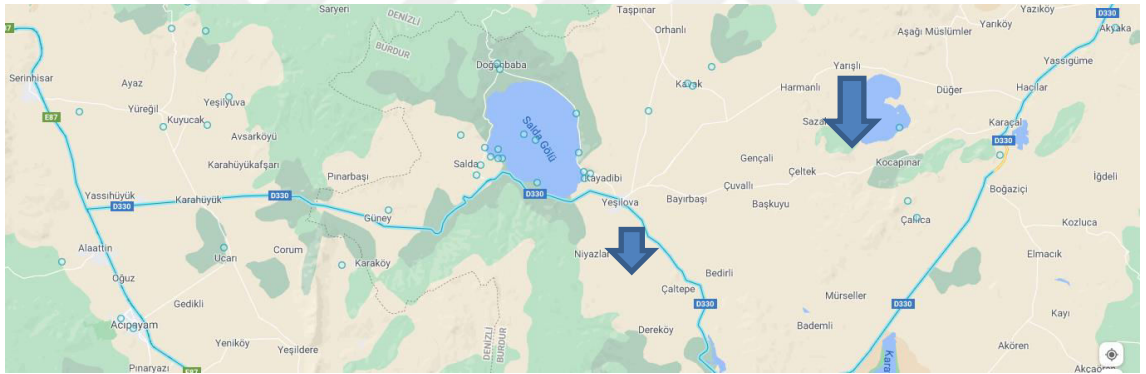
Harita 1: Bölge haritası (Barrington 2000, 65).

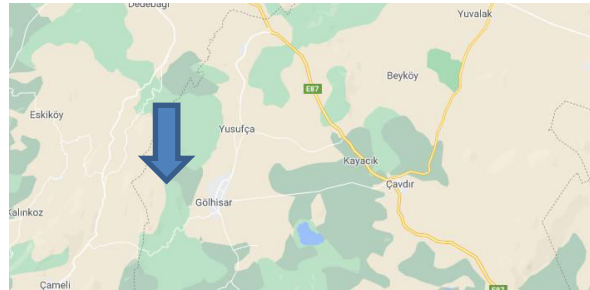
Harita 2: Kat.no.19'un Geliş Yerinin Gösterilmesi.

Harita 3: Kat.no.6, Kat.no.14, Kat.no.23'te Bulunan Sunakların Geliş Yerleri.

Harita 4: Kat.no.8 Ve Kat.no.20'de Bulunan Sunaklarının Geliş Yerleri.

Harita 5: Kat.no.18'de Bulunan Sunağın Geliş Yeri.

LEVHALAR

LEVHA I

Adak Sunaklarında Görülen Atribu ve Yazıtlar	Kat No.: 1	Kat No.: 6	Kat No.: 8	Kat No.:20	Kat No.: 22	Kat No.: 25	Kat No.: 26
Çift Ağızlı Balta				X			
Kartal					X		
Şimşek Demeti							X
Horoz?		X					
Lir	X						
Defne Çelengi	X						
Üçlü Yaba			X				
Kerykeion				X			
Yazıt			X			X	

Tablo 1: Adak Sunaklarında Görülen Atribu ve Yazıtlar.

Tekil Bezemeler	Aslan/Boğa Mücadelesi	Ağaç	Ezme Taşı?	Kazma/Çapa	Ayna
Kat No.: 9			X		X
Kat No.: 19	X				
Kat No.: 21		X			
Kat No.: 23				X	

Tablo 2: Tekil Bezemelerin Ait Olduğu Sunakların Gösterilmesi.

LEVHA II

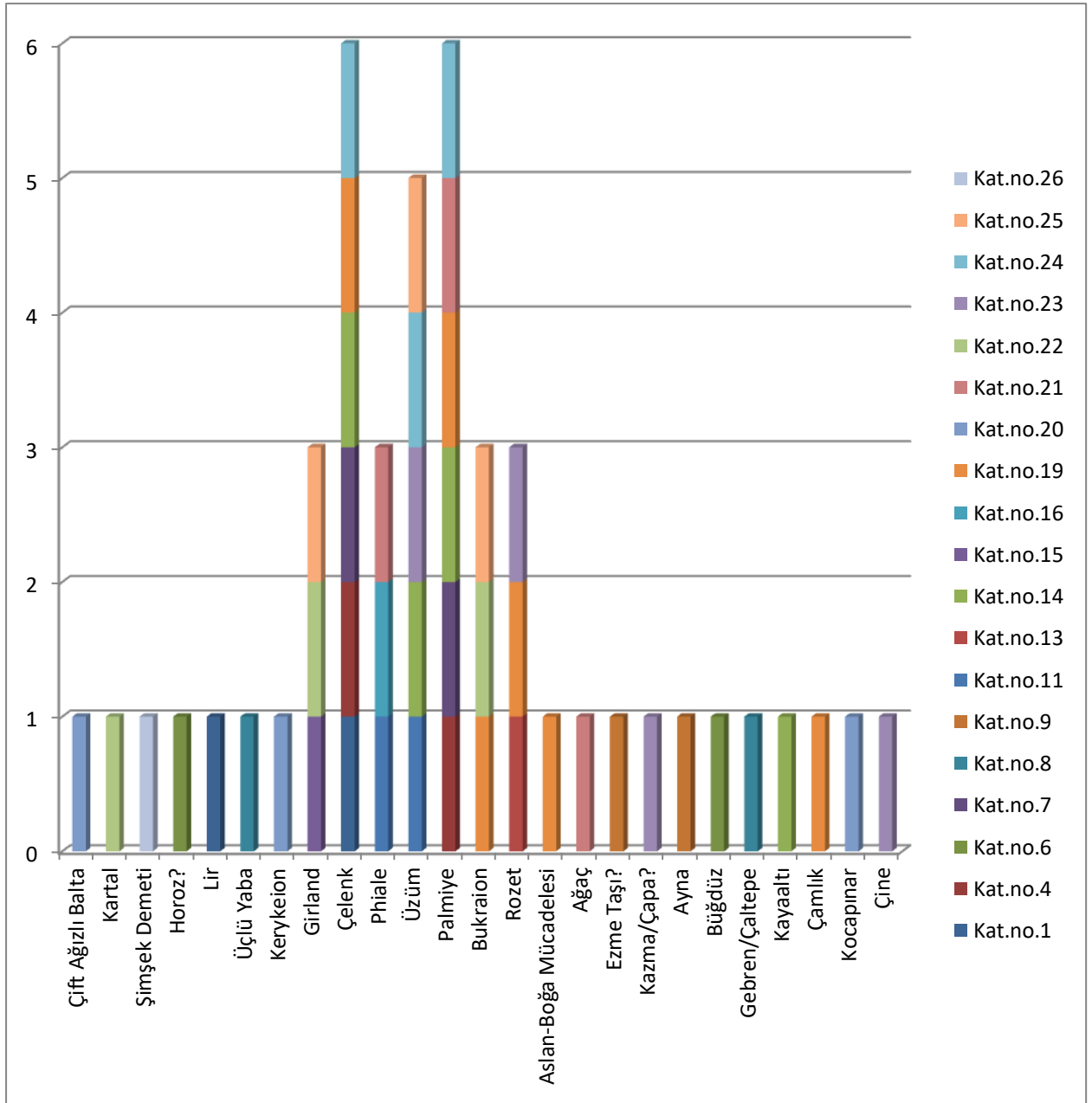
Plastik Bezemeler	Girland	Çelenk	Phiale	Üzüm	Palmiye	Bukroion	Rozet
Kat No.: 1		X					
Kat No.: 4		X			X		
Kat No.: 7		X			X		
Kat No.: 9							
Kat No.: 11				X			
Kat No.: 13							X
Kat No.: 14		X		X	X		
Kat No.: 15	X						
Kat No.: 16			X				
Kat No.: 19		X			X		X
Kat No.: 21			X		X		
Kat No.: 22						X	
Kat No.: 23				X			X
Kat No.: 24		X		X	X		
Kat No.: 25	X			X		X	
Kat No.: 26	X						

Tablo 3: Sunaklar Üzerindeki Plastik Bezemelerin Gösterilmesi.

Geliş Yerleri	Büğdüz	Gebren/Çaltepe	Kayaaltı Köyü	Göhlisar	Çamlık	Kocapınar	Çine
Kat No.: 6	X						
Kat No.: 8		X					
Kat No.: 14			X				
Kat No.: 18				X			
Kat No.: 19					X		
Kat No.: 20						X	
Kat No.: 23							X

Tablo 4: Geliş Yerleri Belli Olan Sunakların Gösterilmesi.

LEVHA III

Tablo 5: Plastik bezemelerin grafik üzerinde gösterilmesi.

LEVHA IV

Resim 1: Zeus' a Adanan Sunak(Nuray Gökalp 2020: 490).

Resim 2: Apollon' a Adanan Sunak(Horsley,2007:21,no:17)

LEVHA V

Resim 3: Poseidon'a Adanan Yazıtlı Sunak (McLean, 2002: Fig: 60, Cat: 41).

Resim 4: Hermes'e Adanan Sunak(Willet ve Poblome, 2019:Res.6).

LEVHA VI

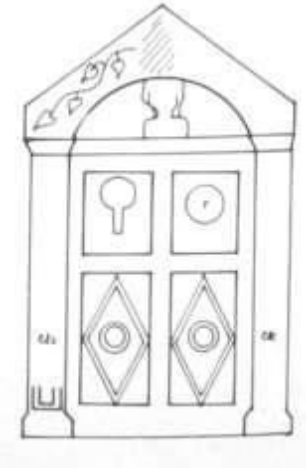

Resim 5: Meter Oríeá(Keil 1926, 258-259, res. 50; SEG 4,1929, 526; I. v. Ephesos II, 107; Naumann1983, 350 no. 479 ve lev. 36,1; Vermaseren1987, 186, no. 616).

LEVHA VII

Resim 6: Ezme taşı(Türkmen, 2009:Fot. Lev.X,Kat.no.50). **Resim:** Kat.no.9.

Resim 7: Stel üzerinde ayna kabartması(Erdinç, 2020: Kat.no.213).

LEVHA VIII

Resim 8: Sunak Üzerinde Rozet Kabartması (Tarkan, 2011: Lev. X-2)

Resim 9: Sunak Üzerinde Çelenk Kabartması(Tarkan, 2011: Lev. X-4).

LEVHA IX

Resim 10: Palmiye/hurma dalı Dalı Bulunan Gladyatör Steli (Robert,1971: 152, Pl.XXIII; Pfuhl-Möbius 1979, 299, No.1227, Taf.184.)

Resim 11: Bukraion ve Girland Bulunan Dikdörtgen Sunak (Meriç, 2003: Res.47).

LEVHA X

Resim 12 a (Kat.no.14).

Resim 12 b (Kat.no.23).

Resim 12 c (Kat.no.11).

Resim 12 d (Kat.no.25).

Resim 12 e (Kat.no.24).

LEVHA XI

Resim 13 a (Kat.no.4).

Resim 13 b (Kat.no.7).

Resim 13 c (Kat.no.14).

Resim 13 d (Kat.no.19).

Resim 13 e (Kat.no.21).

Resim 13 f (Kat.no.24).

LEVHA XII

Resim 14 a (Kat.no.1).

Resim 14 b (Kat.no.4).

Resim 14 c (Kat.no.7).

Resim14 d (Kat.no.14).

Resim 14 e (Kat.no.19).

Resim 14 f (Kat.no.24).

LEVHA XIII

Resim 15 a (Kat.no.1). **Resim 15 b** (Kat.no. 3). **Resim 15 c** (Kat.no.4).

Resim 15 d (Kat.no.6) **Resim 15 e** (Kat.no.7). **Resim 15 f** (Kat.no.10).

Resim 15 g (Kat.no.11) **Resim 15 h** (Kat.no. 12). **Resim 15 i** (Kat.no.14)

Resim 15 i (Kat.no.26).

LEVHA XIV

Resim 16 a (Kat.no.9).**Resim 16 b** (Kat.no.16)**Resim 16 c** (Kat.no.24)**Resim 17 a** (Kat.no. 2).**Resim 17 b** (Kat.no.5).**Resim 17 c** (Kat.no.17).**Resim 17 d** (Kat.no. 20)**Resim 17 e** (Kat.no.23)**Resim 17 f** (Kat.no.25)**Resim 18 a** (Kat.no.18).**Resim 18 b** (Kat.no.8).**Resim 18 c** (Kat.no. 21).**Resim 19 a** (Kat.no.15).**Resim 19 b** (Kat.no.19).

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler :

Adı ve Soyadı : Gizem Uygun

Doğum Yeri : Burdur

Eğitim Durumu :

Önlisans:

2019-2021 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Gölhisar MYO/ Mimari Restorasyon/BURDUR.

Lisans Öğrenimi :

2012-2017 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Klasik Arkeoloji Bölümü/ BURDUR.

2014-2015 Uni Köln(Arkeoloji Bölümü Erasmus Lisans)/ ALMANYA.

Yüksek Lisans Öğrenimi :

2019-2021 Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (Sosyal Bilimler Enstitüsü (Arkeoloji Bölümü)- Tezli Yüksek Lisans)

Yabancı Diller ve Düzeyi :

İngilizce : B2 Seviyesi.

Almanca : B2 Seviyesi.

İş Deneyimi :

2014 KU/Leuven Sagalassos Arkeolojik Kazı Araştırması, **Türkiye**

2016 KU/Leuven Sagalassos Arkeolojik Kazı Araştırması, **Türkiye**

2018 KU/Leuven Sagalassos Arkeolojik Kazı Araştırması, **Türkiye**

2019 KU/Leuven Sagalassos Arkeolojik Kazı Araştırması, **Türkiye**

2020 Tymbrida Antik Kenti Kazısı, **Türkiye**

